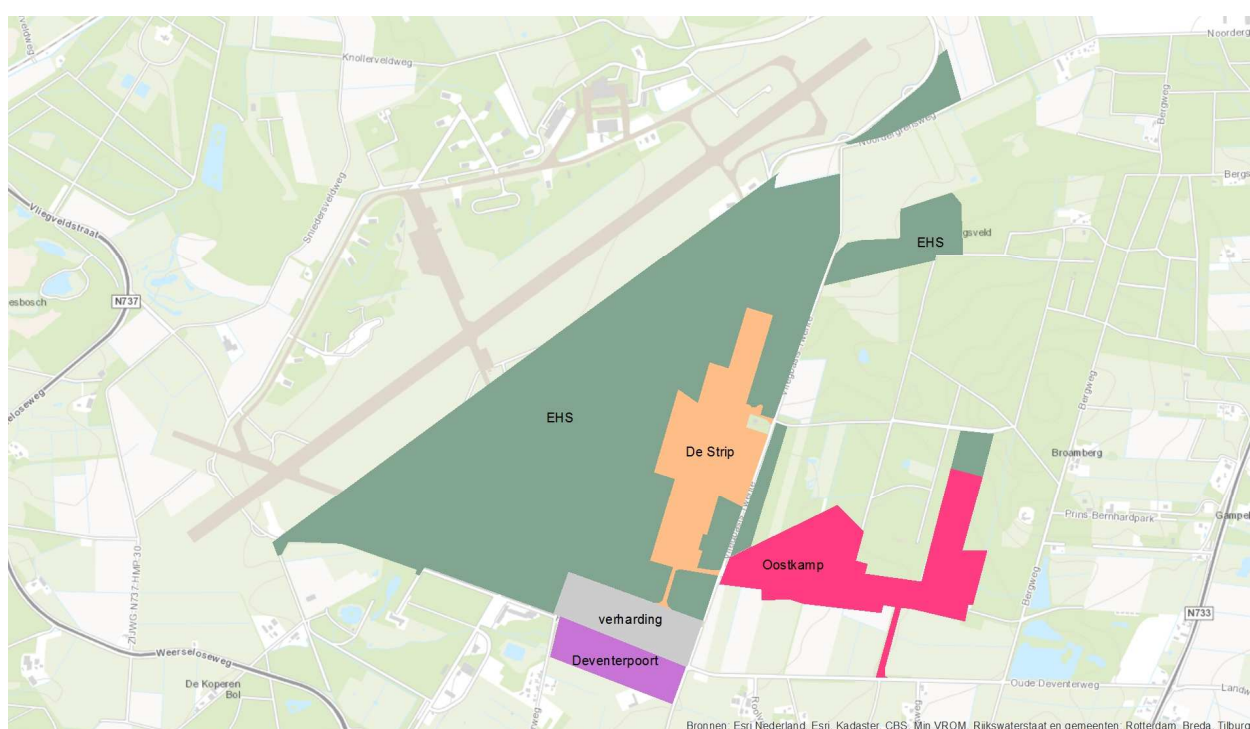

Nota van uitgangspunten Middengebied Luchthaven (ecologische hoofdstructuur en werkparken)

Uitgangspunten voor het opstellen van een omgevingsplan voor de Ecologische Hoofd Structuur (EHS) en de werkparken (Oostkamp, De Strip, Deventerpoort) binnen de gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente.

Gemeente Enschede, 2 maart 2015

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1. Aanleiding en doel	3
1.2. Het Omgevingsplan: Enschede pilot	3
1.3. Het plangebied	4
1.4. Het proces	5
1.5. Leeswijzer	5
2. Eerdere besluitvorming	6
3. De deelgebieden nader omschreven	9
3.1. Ecologische hoofdstructuur	9
3.2. Deventerpoort	10
3.3. De Strip en Oostkamp	10
4. Thema's	12
4.1. Bedrijvigheid, economie, werkgelegenheid	12
4.2. Leisure (inclusief evenementen)	14
4.3. Horeca, detailhandel en verblijfsaccommodatie	17
4.4. Natuur (inclusief water)	19
4.5. Milieu	22
4.6. Verkeer en parkeren	28
4.7. Duurzaamheid	30
4.8. Welstand en cultuurhistorie	31
5. De voorstellen samengevat	32
<i>Bijlagen</i>	
Bijlage 1	34
Bijlage 2	43
Bijlage 3	45
Bijlage 4	47
Bijlage 5	49

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en doel

Voor het Middengebied Luchthaven Twente, bestaand uit de nieuwe ecologische hoofdstructuur en de werkparken Oostkamp, De Strip en Deventerpoort, is een omgevingsplan in voorbereiding. In het kader van de zevende tranche Crisis- en herstelwet heeft Enschede de mogelijkheid gekregen om te experimenteren met verbreding van het bestemmingsplan tot een omgevingsplan voor de gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente. Hierdoor kunnen meer aspecten van de fysieke leefomgeving integraal worden afgewogen.

Het doel van deze Nota van uitgangspunten is om, voorafgaand aan het daadwerkelijke omgevingsplan, met betrokkenen en gemeenteraad de inhoudelijke kaders te bepalen.

De uitgangspunten in deze nota zijn gebaseerd op eerder door de gemeenteraad vastgestelde documenten, (met name de Structuurvisie uit 2009 en het Ontwikkelingsplan uit 2012). In het Ontwikkelingsplan 2012 is al gekozen voor een organische ontwikkeling, omdat grootschalige gebiedsontwikkeling, waarbij gezocht wordt naar een ontwikkelaar die een eindplan voor een totaal gebied maakt, niet meer werkt. Het omgevingsplan, "bestemmingsplan met verbrede reikwijdte", biedt meer flexibiliteit, en is daardoor een geschikt instrument om de beoogde organische ontwikkeling van met name Oostkamp en De Strip mogelijk te maken.

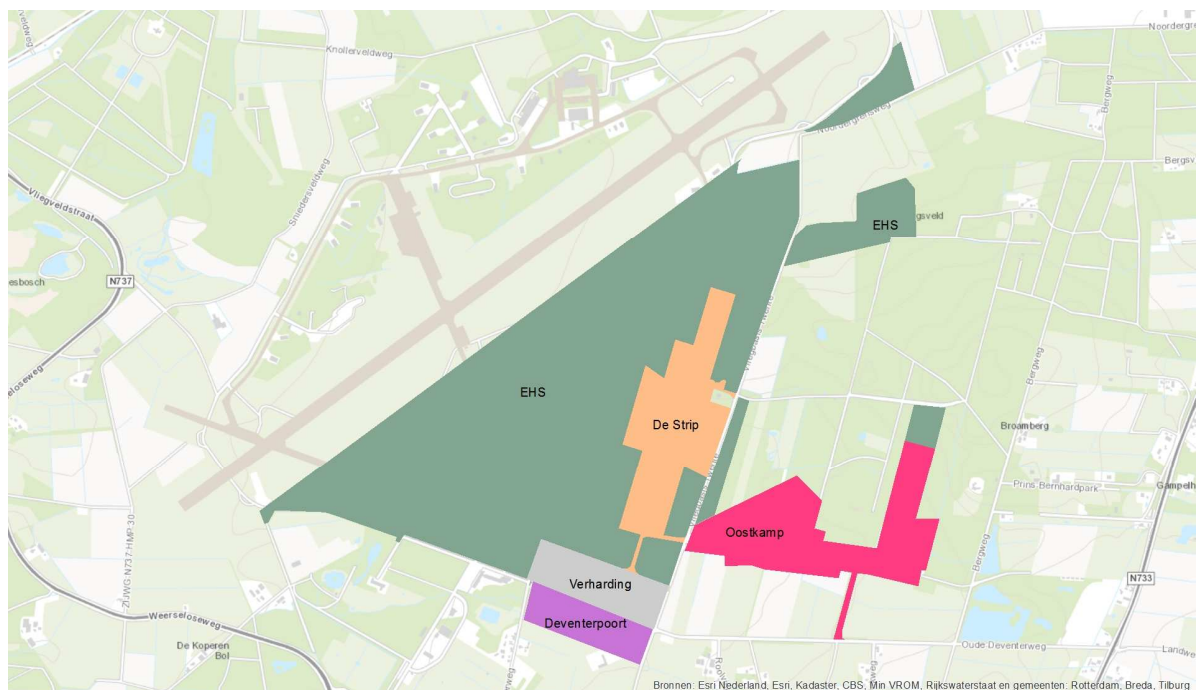
De nota heeft de vorm van een "beleidseffectrapportage": per beleidsthema worden de doelstellingen toegelicht, wordt een afweging van argumenten en kanttekeningen gegeven en worden voorstellen gedaan. Bij het opstellen van de nota zijn ook de belangrijkste stakeholders (omwonenden, belangengroepen, ondernemers) geconsulteerd en is gebruik gemaakt van de onderzoeken die in het voortraject zijn verricht, o.a. om straks te kunnen komen tot een omgevingsplan met bijbehorende milieueffectrapportage.

1.2. Het Omgevingsplan: Enschede pilot

Voor een negental gemeenten (Almere, Assen, Culemborg, Den Haag, Enschede, Muiden, Weesp, Zaanstad en Zeewolde) zijn gebieden aangewezen om te experimenteren met een bredere reikwijdte van het bestemmingsplan. Met deze pilot wordt geëxperimenteerd met de in de toekomstige Omgevingswet beoogde verbreding van het bestemmingsplan tot een omgevingsplan. Zolang de beoogde Omgevingswet niet is vastgesteld en in werking is getreden, geldt een experimenteel omgevingsplan als een buitenwettelijk en vormvrij plan. Met de zevende tranche Crisis- en herstelwet (Chw) wordt een wettelijke grondslag gegeven aan deze experimentele bestemmingsplannen (zie bijlage 1).

In het kader van dit experiment mag worden afgeweken van de aangegeven onderdelen van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), de Wet Geluidhinder (Wgh), het Besluit geluidhinder (Bgh), de Wet milieubeheer (Wm) en het Activiteitenbesluit milieubeheer.

In de nieuwe Omgevingswet is het doel te komen tot nieuwe planfiguren met een breder, meer integraal karakter dan de bestaande regelingen die meestal slechts één onderwerp betreffen. Beoogd wordt om de regels over goede ruimtelijke ordening (zoals bestaande bestemmingsplannen) te integreren met regels over bijvoorbeeld milieu, natuur, cultureel erfgoed (waaronder monumenten, stads- of dorpsgezichten en archeologie), bomen en welstand. De integratie van de regels per overheid in één regeling levert behalve een flinke sanering van documenten naar verwachting ook meer eenduidigheid op voor initiatiefnemende burgers en bedrijven. Het samenvoegen in één regeling stimuleert de afstemming van individuele regels. Strijdigheid tussen en stapeling van regels worden al in het stadium van voorbereiding beter zichtbaar. De integratie maakt ook een daadwerkelijk integrale benadering van de fysieke leefomgeving mogelijk. In het wetsvoorstel voor de Omgevingswet wordt de reikwijdte van het omgevingsplan verbreed tot een veilige en gezonde fysieke leefomgeving alsmede het doelmatig beheer, gebruik en ontwikkeling van die fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies.

Figuur 1: overzicht deelgebieden

1.3. Het plangebied

Het plangebied waar deze nota op van toepassing is betreft het deel op het voormalige militaire terrein ten zuiden van de start- en landingsbaan en bestaat uit de volgende deelgebieden.

- Deventerpoort: de bedrijvenenclave bij het voormalige terminal/luchthavengebouw.
- Het deels verharde terrein ten noorden van de oude terminal.
- De Strip: De voormalige taxibaan met bijbehorende gebouwen, waaronder enkele bijzondere panden zoals het ensemble uit de Duitse tijd, met de verkeerstoren, de oude brandweerkazerne en de commandobunker.
- Oostkamp: Het oostelijke terrein, waarbinnen onder andere de grootste hangar (Hangar 11) is gelegen. Daarnaast valt hier het voormalig munitiebunkerpark onder.

- Natuurontwikkeling: het groene deel op de kaart (figuur 1) wordt toegevoegd aan de ecologische hoofdstructuur.

Het gebied wordt omgeven door natuur en agrarisch cultuurlandschap.

De Strip, Oostkamp en het deels verharde terrein ten noorden van de oude terminal zijn in 2014 gekocht door een ondernemer voor de ontwikkeling van een concept waarin leisure, evenementen en technologie samenkomen. De gronden binnen de ecologische hoofdstructuur zijn grotendeels in het bezit van de provincie. De overige gronden zijn nog in bezit van ADT, een samenwerkingsverband van de Gemeente Enschede en de provincie Overijssel.

Het terrein wordt ontsloten via de Oude Deventerweg. Richting het noorden loopt de Greftenberghoekweg. Deze weg is afgesloten voor doorgaand verkeer. Fietsers en wandelaars kunnen wel van deze route gebruik maken.

1.4. Het proces

Voor het opstellen van de nota is een proces gevolgd waarin gezocht is naar input van de verschillende stakeholders. Gesproken is met (vertegenwoordigers van) een groot aantal belanghebbenden: Stichting Lonnekerberg (StiL), Dorpsraad Lonneker, Landschap Overijssel, Stichting Lonnekerland, VOLT-Twente, Noabers Volmer en de FCE. Ook is gesproken met de ondernemer/eigenaar van de werkparken en met ADT als ontwikkelaar van de ecologische hoofdstructuur en eigenaar van de Deventerpoort. De uiteindelijke conceptnota is ter informatie aan alle omwonenden gezonden, waarbij de mogelijkheid is geboden technische vragen te stellen.

Voor de nota is input opgehaald vanuit een groot aantal beleidsthema's: actuele wet- en regelgeving en beleid. Vervolgens heeft een afweging plaatsgevonden: per beleidsthema worden in de nota de doelstellingen toegelicht, wordt een afweging gegeven van de verschillende argumenten en kanttekeningen, en worden voorstellen gedaan.

Bij het opstellen van de nota is ook gebruik gemaakt van onderzoeken die in het voortraject zijn verricht, o.a. om straks te kunnen komen tot een milieueffectrapportage. Het vervolgproces – het opstellen van een Omgevingsplan – zal het proces volgen van een bestemmingsplan, met de reguliere momenten van vooroverleg, raadsbesluiten en de mogelijkheden van bezwaar en beroep.

1.5. Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een overzicht van eerdere besluitvorming rond het gebied. Zowel Enschedees, Provinciaal als landelijke besluitvorming komt aan de orde.

Hoofdstuk 3 geeft een korte beschrijving van de verschillende deelgebieden.

In hoofdstuk 4 komen de verschillende beleidsthema's aan de orde. Achtereenvolgens zijn dit: bedrijvigheid, leisure en evenementen, horeca, detailhandel en verblijfsaccommodatie, natuur, milieuaspecten, verkeer en parkeren, duurzaamheid, en welstand en cultuurhistorie.

Per thema worden de beleidsuitgangspunten toegelicht, wordt een afweging van argumenten en kanttekeningen gegeven, wat uitmondt in voorstellen ten aanzien van het beleidsthema.

De nota besluit met een samenvatting van de voorstellen.

2. Eerdere besluitvorming

Voor de ontwikkeling van het gebied zijn eerder verschillende beleidsuitgangspunten vastgesteld. De belangrijkste zijn:

1. *Structuurvisie 2009: inzetten op economische structuurversterking met gelijkwaardige aandacht voor omgeving en duurzaamheid.*

In 2009 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie (B) voor de Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente vastgesteld. Kern van de structuurvisie is: inzetten op economische structuurversterking met gelijkwaardige aandacht voor omgeving en duurzaamheid. In de structuurvisie is voor de werkparken de bestemming 'leisure en innovatieve bedrijvigheid' gedacht. Daarnaast wordt de ecologische hoofdstructuur zwaar versterkt door toevoeging van een zone van 130 ha nieuwe ecologische hoofdstructuur. Tot slot benoemt de structuurvisie verschillende cultuurhistorisch waardevolle elementen.

2. *Ontwikkelingsplan 2012: ontwikkelingsconcepten voor Oostkamp en De Strip.*

In reactie op de financiële en economische crisis is najaar 2011, specifiek voor de woon- en werkparken, het Ontwikkelingsplan opgesteld, waar de gemeenteraad maart 2012 mee heeft ingestemd. Daarin is op basis van marktconsultaties de bestemming 'leisure en innovatieve bedrijvigheid' opnieuw bevestigd. Meer specifiek zijn op basis van marktconsultaties ontwikkelingsconcepten benoemd: voor Oostkamp (met Hangar 11) betrof dat evenementen en food, voor de Strip Automotive en (buiten) evenementen, met toelaatbare bedrijfsontwikkelingen tot en met tenminste milieucategorie 4. Voor Deventerpoort kiest het Ontwikkelingsplan voor herstructurering van het bestaande bedrijvencluster.

3. *Notitie Reikwijdte en Detailniveau (2012); hoe worden milieugevolgen onderzocht?*

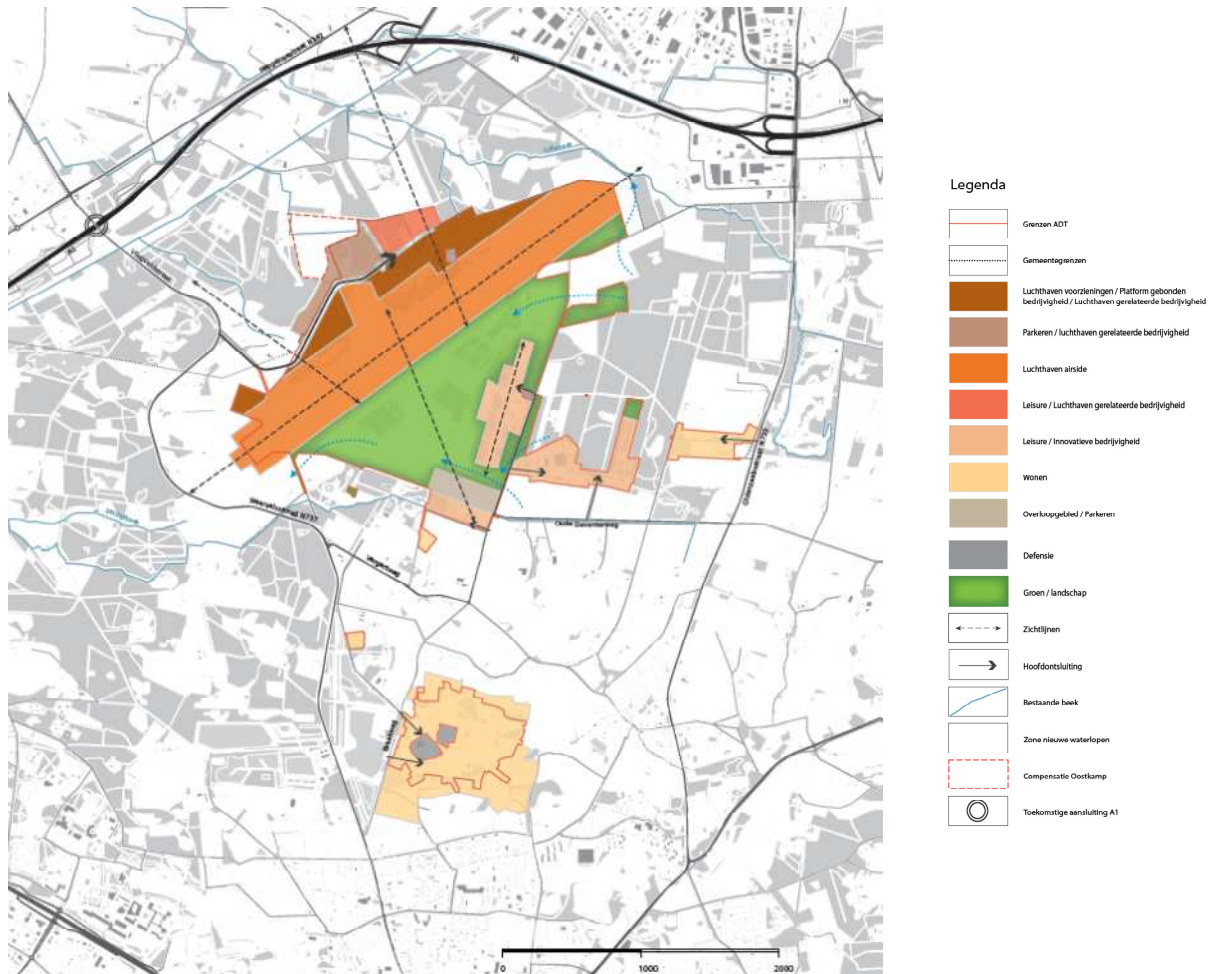
De gemeenteraad van Enschede heeft in 2012 de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) vastgesteld. De notitie bevat, als opmaat voor de bij het bestemmingsplan behorende milieueffectrapportage (MER), een omschrijving van de beoogde ruimtelijke ontwikkelingen en de te beschouwen alternatieven. Ook laat de NRD zien op welke wijze de verschillende milieuthema's in het MER worden onderzocht.

4. *Provinciaal beleid: Ecologische hoofstructuur.*

Ongeveer 130 ha van de voormalige militaire basis wordt ontwikkeld als onderdeel van de ecologische hoofdstructuur, zoals vastgesteld door Provinciale Staten op 3 juni 2013 en per Verzamelherziening Omgevingsvisie op 8 oktober 2014. De definitieve begrenzing van de ecologische hoofdstructuur is vastgesteld door de provincie en wordt vastgelegd in het Omgevingsplan.

5. Provinciaal beleid: Ruimtelijke Visie.

Daarnaast heeft de Provincie Overijssel de Ruimtelijke Visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente en omgeving (juni 2010) vastgesteld. Deze uitwerking van de provinciale Omgevingsvisie bevat de provinciale kaders voor de beoogde herontwikkeling, uitgaande van economische ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit. In deze provinciale visie staat “landelijk wonen en werken” centraal, met veel aandacht voor de landschappelijke kwaliteiten gekoppeld aan nieuwe dynamiek. Provinciale Staten hebben in 2012 geconstateerd dat de in het Ontwikkelingsplan (zie punt 2) beschreven voornemens passen binnen de door PS gestelde kaders.

Figuur 2: totaaloverzicht opgenomen in Ontwikkelingsplan 2012

6. Ontheffing flora en fauna: voorwaarden voor het management van bedreigde soorten.

Op 12 november 2014 heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) namens het Ministerie van Economische Zaken een zgn. Generieke ontheffing Flora- en faunawet verleend. De ontheffing heeft betrekking op de gebiedsontwikkeling van Luchthaven Twente en is verleend voor de periode van 12 november 2014 tot en met 15 december 2023. Met de ontheffing mogen verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden, mits voldaan wordt aan de voorwaarden en uitgangspunten uit het Soortenmanagementplan en de aanvullende voorwaarden bij

de ontheffing. Het Soortmanagementplan is een uitwerking van het 'nieuwe denken' rond de Flora- en faunawet. Het betekent maatwerk, vroegtijdig en zorgvuldig plannings maken en rekening houden met soorten. Het werken met een Soortmanagementplan vraagt om een actieve houding. Op basis van de ruimtelijke ontwikkelingen - waaronder de invulling voor het Noordelijk plangebied - en de ontwikkelingen in de flora en fauna, wordt steeds bekeken of en waar bijstelling moet plaatsvinden

De compensatieopgave die hieruit is ontstaan is meegenomen in het ontwerp van de nieuwe ecologische hoofdstructuur, waardoor deze natuurwaarden ongeacht de ruimtelijke ontwikkelingen die in andere deelgebieden plaatsvinden, al vooraf zijn gecompenseerd. Door deze werkwijze is ontwikkelingsruimte ontstaan en maakt het in principe niet uit welke plannen hier uiteindelijk worden ontwikkeld, zolang de gunstige staat van de betreffende beschermde soorten maar gegarandeerd blijft (en voldaan wordt aan de voorwaarden uit het Soorten Management Plan en de ontheffing).

7. *Advies Commissie Wientjes: Technology Base Twente.*

Oktober 2014 heeft de Commissie Wientjes advies uitgebracht over de ontwikkeling van het luchthaventerrein. De adviezen zijn door de Enschedese gemeenteraad en door Provinciale Staten onderschreven. De hoofdlijnen van het advies voor de regio Twente zijn:

- Sluit vanuit Europa aan bij de mondiale ontwikkelingen door binnen het Nederlandse Topsectorenbeleid te focussen op de regionale kracht van 'Advanced Materials and Manufacturing' ofwel: de nieuwe maakindustrie.
- Investeer in de (fysieke) infrastructuur en bepaal vestigingscriteria om een aantrekkelijke internationale regio te blijven.
- Maak met respect voor het gebied een iconische internationale ontwikkel-, demonstratie- en productiezone.
- Behoud minimaal de komende 10 jaar de start- en landingsbaan en de mogelijkheid voor beperkt vliegen en luchtvaartgerelateerde bedrijvigheid.
- Zorg dat het gebied in samenhang wordt ontwikkeld: voorkom versnippering.
- Waarborg de landschappelijke kwaliteit van het gebied.
- Geef een vierhoofdig Topteam de verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen van de beleidsstrategie om Twente tot een Topregio voor 'Advanced Materials and Manufacturing' te ontwikkelen.
- Stel regionaal belang boven eigen belang. Durf hierin keuzes te maken in het algemeen belang, onder meer door gezamenlijke agenda's gericht op resultaat.

8. *Tot slot: Barro: effecten van de radar.*

In het landelijke Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) zijn o.a. de militaire terreinen in Nederland vastgelegd. Het besluit bepaalt hoe deze gebieden in bestemmingsplannen moeten worden opgenomen. In het plangebied ligt een MASS-radar van Defensie; deze gronden krijgen een militaire bestemming. Daarnaast is het in het plangebied niet toegestaan om hoger dan 20 meter te bouwen ter bescherming van de functie van de radar. In het beperkte gebied rondom de radar is het niet toegestaan om gevoelige objecten te bestemmen.

3. De deelgebieden nader omschreven

3.1. Ecologische hoofdstructuur (EHS)

De ecologische hoofdstructuur of Natuurnetwerk Nederland, is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstig te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Ongeveer 130 ha van de voormalige militaire basis wordt ontwikkeld als onderdeel van de ecologische hoofdstructuur, zoals vastgesteld door Provinciale Staten op 3 juni 2013. De begrenzing van de EHS is middels een verzamelherziening op 8 oktober 2014 aangepast en vastgesteld door de provincie en wordt vastgelegd in het Omgevingsplan.

Met de inrichting van 130 hectare natuur ontstaat een samenhangend stelsel van natuurgebieden rond de luchthaven: een groot aaneengesloten gebied, waar planten en dieren de ruimte krijgen. De vroegere waterhuishouding wordt zoveel mogelijk in ere hersteld. Ook komen er wandel-, ruiters- en fietsroutes in het gebied.

Figuur 3: Definitief ontwerp ecologische hoofdstructuur

De inrichting van de EHS is november 2014 gestart op basis van het inrichtingsplan (zie Figuur 3: Definitief ontwerp ecologische hoofdstructuur). Dat plan kwam tot stand met de Provincie Overijssel, Waterschap Regge en Dinkel, Regio Twente en Uitvoeringscommissie Enschede-Noord. Daarnaast adviseerde een

klankbordgroep met 14 maatschappelijke organisaties en belangenverenigingen. In het nieuwe omgevingsplan worden passende bestemmingen opgenomen voor de EHS, zodat het in overeenstemming komt met de provinciale verordening. In deze provinciale verordening is het gebied aangewezen als Ecologische Hoofdstructuur.

Er is voor gekozen om met delen van de EHS al te starten vanuit het belang om nieuwe habitats in te richten om een "warme" overgang te creëren voor flora en fauna. Daarnaast is er een overeenkomst met de provincie, de eigenaar van de gronden, dat voor 1 januari 2016 het terrein ingericht is.

3.2. Deventerpoort

Deventerpoort betreft de herstructurering van het bestaande bedrijvencollocatie rond de voormalige EAT-terminal, waarbij de ruimtelijke kwaliteit wordt verbeterd en er ruimte vrijkomt voor (geringe) nieuwe ontwikkeling. Waar in de structuurvisie nog sprake was van woningbouw, is in het Ontwikkelingsplan 2012 het gebied vanwege de veranderde markt aangewezen voor leisure/bedrijvigheid.

Het deels verharde terrein ten noorden van de oude terminal is in het Ontwikkelingsplan 2012 genoemd als parkeergelegenheid voor evenementen in Oostkamp en eventueel De Strip.

3.3. De Strip en Oostkamp

In de gemeentelijke structuurvisie zijn deze gebieden aangewezen voor "leisure / innovatieve bedrijvigheid" en deels voor "wonen" op De Strip. Ten opzichte van de structuurvisie uit 2009 is in het Ontwikkelingsplan 2012 gezien de marktomstandigheden het deel "wonen" omgezet naar "leisure/innovatieve bedrijvigheid", en is als ontwikkelingsstrategie gekozen voor Organisch Ontwikkelen: een stap voor stap ontwikkeling, waarbij flexibel gezocht wordt naar marktkansen, niet vanuit een eindbeeld maar vanuit een visie, zoekend naar allianties en partners. Dit heeft in februari 2014 geleid tot een verkoopovereenkomst met een ondernemer voor de koop, ontwikkeling en exploitatie van de werkparken De Strip, Oostkamp en het verharde terrein ten noorden van de oude terminal. De ondernemer wil de organische ontwikkeling voor dit gebied vormgeven vanuit het concept Engineering Playground / Toonkamer van de Techniek, een concept waarin leisure, evenementen en technologie samenkomen.

Voor **De Strip** ligt, zoals omschreven in het Ontwikkelingsplan 2012, het accent op een ontwikkeling met Automotive en evenementen. Het model automotive gaat uit van het gebruik van de taxibaan als niet-openbaar testgebied, bijvoorbeeld voor remproeven van autobanden, testen van solarwagens en presentaties van voertuigen (beeld en filmopnamen). In De Strip zijn verschillende, veelal in goede staat verkerende panden beschikbaar, die goed te gebruiken zijn in dit concept. Daarnaast heeft het Ontwikkelingsplan aangegeven dat in de loop der tijd nieuw te ontwikkelen bedrijfspercelen denkbaar zijn, en ruimte voor voorzieningen als trainingsparcours. Het Ontwikkelingsplan omschrijft ook de potentie van deze locatie voor openluchtevenementen en andere vormen van leisure die gebruik maken van de aanwezige faciliteiten.

Voor **Oostkamp** omschrijft het Ontwikkelingsplan kansen voor leisure, evenementen en innovatieve bedrijvigheid. In het oostelijk deel, rond de munitiebunkers, zou zich op 'food' gerichte bedrijvigheid kunnen ontwikkelen. Het westelijk deel, rond de grote hangars, biedt mogelijkheden als

evenementenlocatie, gebruik makend van de bestaande bebouwing en infrastructuur. In het gebied is zoveel bestaande verharding beschikbaar dat circa 1.000 parkeerplaatsen te realiseren zijn in de directe nabijheid van Hangar 11. In het midden- en zuidelijk deel is tenslotte ruimte voor bedrijvigheid in bestaand vastgoed.

Om de organische ontwikkeling op basis van het vastgestelde beleid een (beperkte) start te geven is voor Hangar 11 een projectafwijkingbesluit verleend voor het organiseren van evenementen (tot 5.000 bezoekers). De gemeenteraad heeft hiermee ingestemd door het afgeven van een Verklaring van geen bedenkingen.

4. Thema's

Vanuit de verschillende beleidsthema's, de gesprekken met belanghebbenden en onderzoeken die in het voortraject zijn verricht komen verschillende uitgangspunten voort. Deze komen hierna per beleidsveld aan de orde. Per thema worden de belangrijkste beleidsuitgangspunten toegelicht, wordt een afweging van argumenten en kanttekeningen gegeven en worden voorstellen gedaan.

4.1. Bedrijvigheid, economie, werkgelegenheid

4.1.1. Beleid

Voor het gebied zijn voor dit thema de volgende beleidskaders relevant:

Coalitieakkoord

In het Coalitieakkoord 2014-2018 "Duurzaam, samen, sterker!" neemt economische versterking en terugdringen van de hoge werkloosheid Enschede een centrale plaats in. Het akkoord spreekt daarbij over een duurzame economie, werk als hoogste prioriteit, en het ondersteunen van economische ontwikkelingen in de breedste zin van het woord.

Herijking Bedrijventerreinenvisie Netwerkstad Twente

De gemeenteraad heeft de Bedrijventerreinenvisie, inclusief een memo over de werkparken, vastgesteld op 10 maart 2014. Hierin staat de herontwikkeling van de werkparken benoemd als herstructurering. De Strip en Oostkamp worden vanuit beleid benaderd als Economische Zone, d.w.z. dat de hectares niet meetellen bij de optelling van de bedrijventerreinen.

Deventerpoort wordt gezien als een regulier terrein waar door herstructurering een kleine toevoeging van het aantal hectares mogelijk is.

Rapport Commissie Wientjes

De commissie heeft de kansen onderzocht die het gebied Luchthaven Noord biedt voor een duurzaam economisch sterker Twente. Het advies van de commissie luidt:

Maak van luchthaven Twente een iconische internationale ontwikkel-, demonstratie- en productiezone voor 'Advanced Materials and Manufacturing'.

Het rapport van de commissie is positief ontvangen door zowel politiek als vele organisaties in Twente.

4.1.2. Afweging: argumenten en kanttekeningen

In de voorstellen die op dit beleidsthema worden gedaan, zijn de volgende aspecten meegewogen:

Investing in de economie

Ontwikkeling van de werkparken door nog niet aanwezige bovenregionale leisure en business-to-business, betekent een forse investering in de Twentse economie. Het creëert vooral ook banen in het lagere opleidingen-segment.¹

Geen belemmeringen vanuit beleid

Vanuit het beleid inzake bedrijvigheid bestaan er geen belemmeringen voor de voorgestane ontwikkeling op de werkparken. Het concept voor De Strip en Oostkamp, waarin een koppeling wordt voorgestaan tussen evenementen en technologie, sluit bovendien nauw aan bij de ontwikkeling voor Technology Base Twente, die de commissie Wientjes voor het noordelijk deel heeft geadviseerd.

Zorg vanuit de omgeving

De term 'gezoneerd industrieterrein', een verplichte benaming vanuit de milieuwetgeving, wekt bij de omgeving ten onrechte het beeld op dat op De Strip en Oostkamp een nieuw bedrijventerrein wordt gerealiseerd.

Met de ontwikkeling naar een nieuw type menglocatie voor verschillende soorten bedrijven, organisaties en activiteiten komt er geen nieuw, regulier bedrijventerrein. Het gaat om het zoeken naar een goede, economisch levensvatbare invulling van bestaande panden en voorzieningen.

4.1.3. Voorstel m.b.t. bedrijvigheid

Beleed en afwegingen hebben tot de volgende voorstellen geleid:

De Strip en Oostkamp: bedrijvigheid conform Ontwikkelingsplan 2012

Op basis van beleid en afwegingen wordt voor De Strip en Oostkamp voorgesteld bedrijvigheid op te nemen in het Omgevingsplan conform het vastgestelde Ontwikkelingsplan 2012, die het concept Engineering Playground faciliteert.

Onder deze titel worden de volgende activiteiten toegestaan:

- **Automotive:** het geheel van activiteiten op het gebied van energie, onderzoek en wetenschap, praktijkonderwijs, verkeer en vervoer, die in zijn algemeenheid zijn gericht op de industriële vormgeving, ontwikkelen, testen en vervaardigen van producten en verlenen van diensten op het gebied van mobiliteit, logistiek, transport alsmede comfort en veiligheid van voertuigen, waaronder research en innovatieve technologieën; verkoop en reparatie daaronder niet begrepen.
- **Food:** het geheel van activiteiten op het gebied van voedselontwikkeling, -productie, -bewerking en/of verpakkingen waaronder onderzoek, wetenschap en praktijkonderwijs en een affinagecentrum, die in zijn algemeenheid zijn gericht op het ontwikkelen, testen en vervaardigen van producten en verlenen van diensten op het gebied van voedsel; detailhandel en horeca, met uitzondering van het affinagecentrum, daaronder niet begrepen.

¹ Ter vergelijking: De Fabrique in Utrecht (complex van 5 ha; evenementen/ leisure locatie) biedt werkgelegenheid aan ca. 130 arbeidskrachten waarvan ca. 50 in fulltime dienstverband. Jaarlijks wordt voor ca. € 1 mio besteed aan het inhuren van uitzendkrachten.

- Naast bovengenoemde sectoren zijn ook bedrijven toegestaan die voor hun bedrijfsvoering zijn aangewezen op de **bestaande voorzieningen**, infrastructuur en/of gebouwen (bijvoorbeeld de shelters). Hiermee wordt hergebruik van de, vaak cultuurhistorisch waardevolle, objecten gestimuleerd.

Naast de bedrijvigheid is de andere belangrijke pijler in het concept voor de deelgebieden de **leisure**. Hierop wordt in het volgende hoofdstuk ingegaan.

Deventerpoort: herstructurering

Voor de Deventerpoort wordt voorgesteld om, middels herstructurering uit te gaan van inpassing van de zittende, veelal kleinschalige, bedrijvigheid in een verbeterde omgeving. Door herstructurering komt ca. 1,5 ha beschikbaar voor nieuw-uitgifte. In het omgevingsplan zal een beleidsregel worden opgenomen waarin de toevoeging van circa 1,5 hectare wordt geborgd qua behoefte en regionale afstemming. Het verharde terrein ten noorden van de oude terminal zal bestemd worden als parkeerterrein met recreatief medegebruik.

4.2. Leisure (inclusief evenementen)

4.2.1. Beleid

Onder **leisure** wordt verstaan commerciële en/of openbare voorzieningen ten behoeve van de vrijetijdsbesteding, waarin de voorzieningen bestaan uit een mix van vermaak met ondergeschikte detailhandel, horeca en verblijfsrecreatie. Dit is inclusief evenementen.

Volgens de Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) wordt onder een **evenement** verstaan: elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak.

Voor het gebied is voor dit thema de volgende regelgeving en gemeentelijk beleid relevant:

Actieplan Vrijetijdseconomie “Enschede als belevenis” (2007)

Hierin wordt de luchthaven als mogelijke locatie voor grootschalige activiteiten benoemd.

Nota Evenementenbeleid (2014)

De Nota Evenementenbeleid geeft richting aan de aard, de kwaliteit van evenementen en het aantal op jaarbasis. Tevens zorgt het voor sturing op aspecten als gebruik van de openbare ruimte, veiligheid, (geluid)hinder, en openbare orde rondom evenementen. In de nota wordt ten aanzien van Hangar 11 en De Strip het volgende opgemerkt:

“De laatste jaren komen steeds meer bijzondere aanbieders op de markt die proberen de gunst van het publiek te veroveren. Vergelijk Theaterhangar Valkenburg, de Lichtfabriek in Haarlem, de Fabrique in Maarssen en de Zeebootloods in Rotterdam. En in de directe omgeving: Hangar 11 en de Strip: een bijzondere locatie, met een eigen verhaal en geschiedenis, waarbij de beleving van het event thuis of bij aankomst al begint. De luchthaven, zo blijkt in de praktijk, oefent aantrekkingskracht uit op (festival)organisatoren. Evenementen zijn dan ook sterk verbonden met de locatie waar zij plaatsvinden. Ook hun effect is daar sterk van afhankelijk. Het wordt meer en meer maatwerk.”

In het beleid wordt onderscheid gemaakt in categorieën van evenementen, waarbij de mate van (geluids)overlast voor omwonenden bepalend is. Uit de dagelijkse praktijk is gebleken dat vooral de geluidsuitstraling van een evenement bepalend is voor het wel of niet ervaren van overlast van een

evenement. Daarbij spelen ook de eindtijden van een evenement een grote rol. Tegelijkertijd onderstreept de Nota Evenementenbeleid het belang van evenementen voor Enschede, voor de sfeer, het imago en de economie van de stad.

Via de Nota Evenementenbeleid is de locatie Hangar 11 aangewezen als beschikbare evenementenlocatie in het als beleidsregel vastgestelde Toetsingskader voor evenementenvergunningen 2014. Voor Hangar 11 is een projectafwijkingbesluit afgegeven voor het gebruik als evenementenhal t.b.v. binnenevenementen.

De Strip is in de Nota Evenementenbeleid nog niet aangewezen als evenementenlocatie, omdat op het moment van vaststellen van de nota een ruimtelijke onderbouw (zoals een projectafwijkingbesluit of ander planologisch kader) voor het kunnen houden van evenementen nog niet voorhanden was.

Aanwijzing was dat in dat opzicht prematuur. De nota geeft echter wel aan dat de Strip complementair is aan het bestaande aanbod van evenementenlocaties in de regio (qua oppervlakte, combinatie binnen/buiten, ligging) en voorziet in een andere, groeiende, behoefte aan sfeer, authenticiteit, karakter en verhaal.²

4.2.2. Afweging: argumenten en kanttekeningen

In de voorstellen die op dit beleidsthema worden gedaan, zijn de volgende aspecten meegewogen:

Ontwikkelingsplan: locatie geschikt voor grootschalige evenementen

In het Ontwikkelingsplan 2012 is een richtinggevend kader aangegeven voor de ontwikkeling van de deelgebieden. Voor de deelgebieden Oostkamp en de Strip is aangegeven dat daar mogelijkheden liggen voor binnen- en buitenevenementen.

Omvang en setting bieden mogelijkheden

Hangar 11 is met een beschikbaar kolomvrij vloeroppervlak van ca. 7.000 m² de grootste in de regio (sinds de sluiting van de Expohal in Hengelo). Daarnaast zijn op Oostkamp nog een aantal andere grote gebouwen aanwezig en hebben de shelters aan de taxibaan een bijzondere setting. Door koppeling met de locatie de Strip voor buitenevenementen kunnen Oostkamp en De Strip in de toekomst geschikt zijn om onder meer openluchtfestivals en evenementen te houden. Vooral interessant is daarbij de ambitie van de ondernemer om in zijn concept technologie en leisure te koppelen in een soort “technologische toonkamer”, bij voorkeur door bijzondere evenementen, met een mogelijk zelfs landelijke aantrekkingskracht.

Onderzoek wijst uit: nieuwe bezoekersmarkt mogelijk

Juni 2014 is de marktbehoefte voor leisure op Oostkamp en De Strip door Bureau Buiten getoetst aan de ladder voor duurzame verstedelijking. Het rapport concludeert dat sprake is van een nieuwe bezoekersmarkt die kan worden aangesproken, mits wordt ingezet op dat wat onderscheidend is:

² In het raadsvoorstel over deze Nota van uitgangspunten wordt ook ingegaan op een projectafwijkingbesluit voor De Strip. Gelijkzeitig met de behandeling van deze nota wordt de gemeenteraad gevraagd een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor een afgekaderd gebruik van de Strip, vooruitlopend op het omgevingsplan.

1. Ongewone plek met sterke belevingswaarde
2. Grote ruimten, zowel binnen als buiten
3. Gelegen aan een internationale corridor (A1)
4. Een serieuze bedrijfsmatige component (toegepaste techniek).

Dit sluit aan bij de plannen van de ondernemer.

Maatregelen ter bescherming van omgeving nodig

Vanuit verschillende partijen zijn zorgen geuit over het houden van (grootschalige) evenementen op Oostkamp en De Strip. Veel aandacht is gevraagd voor de mogelijke overlast voor mens en natuur, ten gevolge van met name geluid en verkeer. De ligging van het terrein grenzend aan de ecologische hoofdstructuur en het agrarisch buitengebied betekent dat zorgvuldig met activiteiten dient te worden omgegaan. In de paragrafen over milieu en verkeer zijn voorstellen opgenomen hoe met deze balans tussen economische activiteiten enerzijds en omgeving anderzijds om te gaan.

Concurrentie voor binnenstad?

Ook zijn over het aanwijzen van evenementenlocaties vragen gesteld door de Federatie van Centrumondernemers (FCE). Zij vrezen concurrentie voor de binnenstad.

De eigenaar mikt voor De Strip en Oostkamp vooral op grote en bijzondere evenementen. De omvang van de locatie, zowel in de gebouwen als buiten, gekoppeld aan de unieke industriële sfeer, maken dat gemikt zal worden op een segment dat niet snel elders in Enschede een plaats zal vinden.

Geen reguliere detailhandel

De FCE geeft aan dat de organische ontwikkeling niet mag leiden tot een situatie waarin verkoopevenementen (zoals een vlooiemarkt) uitgroeien tot reguliere detailhandel en horeca. Hieraan wordt tegemoet gekomen in de Nota Evenementenbeleid, die hierover het volgende aangeeft: *“Het toestaan van een ongelimiteerd aantal verkoopevenementen is in strijd met de doelstelling de binnenstad te versterken. Rekening houdend met de belangen van betrokken partijen en de doelstellingen van het gemeentelijk beleid worden in de 3 evenementenhallen dit soort detailhandel gerelateerde verkoop-evenementen beperkt mogelijk gemaakt door deze onder het begrip evenement te brengen. De voorwaarden die we daarbij hanteren zijn:*

- *Maximaal 3 x per jaar per locatie*
- *Maximaal 3 aaneengesloten dagen per afzonderlijk verkoopevenement*
- *Alleen in de evenementenhallen: Twentehallen, Go Planet en Hangar 11*
- *Het moet gaan om een verkoopevenement met een regionale aantrekkingskracht.”*

4.2.3. Voorstellen ten aanzien van leisure en evenementen

Op basis van voorgaande wordt voorgesteld om in het omgevingsplan zowel Oostkamp als De Strip als evenementenlocatie op te nemen, onder de algemene voorwaarden ten aanzien van vergunningen zoals gesteld in de Nota Evenementenbeleid 2014 en onder voorwaarden met betrekking tot milieu en verkeer zoals aldaar omschreven.

Het verharde terrein ten noorden van de oude terminal zal worden bestemd als parkeergelegenheid en overloopgebied.

4.3. Horeca, detailhandel en verblijfsaccommodatie

4.3.1. Beleid

Voor het gebied zijn voor dit thema de volgende wetten, regelgeving en gemeentelijk beleid relevant:

Accent op Binnenstad

De werkparken zijn niet aangewezen als horecaconcentratiegebied of horecaontwikkelingsgebied. Het accent in het horecabeleid ligt op het centrum. Uitbreiding van zelfstandige detailhandel en grootschalige verblijfsaccommodaties is vanuit beleidsoverwegingen niet gewenst (accent op binnenstad).

Actieplan Vrijtijdseconomie "Enschede als belevenis" (2007)

Hierin wordt de luchthaven als mogelijke locatie voor grootschalige activiteiten benoemd. Het gaat daarbij niet zo zeer om het toestaan van zelfstandige horeca als wel het mogelijk maken van activiteiten als bedrijfsfeesten, evenementen en beurzen.

4.3.2. Afweging: argumenten en kanttekeningen

In de voorstellen die op dit beleidsthema worden gedaan, zijn de volgende aspecten meegewogen:

Additioneel of autonoom?

Voor horeca, detailhandel en verblijfsaccommodatie dient een onderscheid gemaakt te worden tussen additioneel (ondersteunend aan de hoofdfunctie) en autonoom (zelfstandig). Voor de FCE is de grote vraag in hoeverre de voorgenomen activiteiten concurrerend zijn met de binnenstad. Om die reden is de FCE geen voorstander van uitbreiding van zelfstandige horeca en detailhandel.

Marktbehoefte

In juni 2014 is door Bureau Buiten onderzoek gedaan naar de marktbehoefte van leisure in de regio. In dit onderzoek zijn ook additionele horeca en detailhandel, als onlosmakelijk onderdeel van leisure-activiteiten, meegenomen, evenals grote particuliere feesten en partijen. Zij onderscheiden verschillende kwaliteiten van het gebied als het gaat om de (boven)regionale kansen op de markt. In dit verband noemen we de eerste: een ongewone plek met sterke belevingswaarde. Oostkamp en De Strip vormen een bijzondere, ongewone locatie. Het is een plek met een sterke belevingswaarde dankzij verrassende contrasten, vreemdsoortige gebouwen en tot de verbeelding sprekende geschiedenis.

De Strip en Oostkamp zijn dermate specifiek, qua sfeer, beleving, ligging en omvang, dat verwacht mag worden dat zij een andere markt zullen bedienen dan andere locaties. Een markt ook die bovenregionaal gericht zal zijn, met een onderscheidend aanbod. Om deze reden is de verwachting dat eventuele horeca in het gebied een eigen publiek zal aantrekken en niet concurrerend zal zijn met de Enschedese binnenstad.

Bijzondere panden

Oostkamp en De Strip bevatten een bonte verzameling van gebouwen, in een cultuurhistorisch karakteristiek ensemble. Zo is de oude brandweerkazerne, gelegen aan de entree van De Strip, door het

Oversticht benoemd als cultuurhistorisch interessant gebouw. Het pand is echter sterk vervallen; de herstelkosten zijn zeer hoog. Gezien deze historische waarde en de kans tot een goede profilering van de entree van De Strip leent dit pand van ca. 600 m² bvo zich goed voor een autonome horecavoorziening. Op Oostkamp is Hangar 11 een bijzonder pand. Voorheen werden hier de F16's onderhouden, wat binnen nog op een aantal plekken aan voorzieningen zichtbaar is. De hal zal met name worden ingezet voor evenementen. Met zijn omvang van 7.000 m² kolomvrij (11.600 m² totaal) is er voor de echt grootschalige feesten en partijen, maar ook voor beurzen, congressen en andere grootschalige evenementen geen andere ruimte van deze omvang in Twente aanwezig (ter vergelijking: Grolsch Veste is 3.650 m² kolomvrij; 6.950 m² totaal).

Feesten en partijen

Tot slot ligt er een regionale markt voor grootschalige feesten en partijen die we in de binnenstad niet kunnen bedienen.

4.3.3. Voorstel horeca, detailhandel en verblijfsaccomodaties

Beleid en afwegingen hebben tot de volgende voorstellen geleid:

Geen autonome horeca, detailhandel en verblijfsaccomodaties

Kern van het concept voor de werkparken is de koppeling van technologie en leisure. Daarom wordt voorgesteld horeca, detailhandel en verblijfsaccomodaties alleen mogelijk te maken als ze ondersteunend zijn aan de hoofdactiviteiten.

Uitzondering: de brandweerkazerne

Voorgesteld wordt een uitzondering te maken voor de voormalige brandweerkazerne (Figuur 4). Deze wordt benoemd als horeca-sterlocatie (autonome horeca). Voor Hangar 11 blijft de hoofdfunctie die van evenementenhal. In dat kader zullen ook grootschalige feesten en partijen worden toegestaan. Daarbij wordt aangetekend dat het nadrukkelijk niet erom gaat het pand om te vormen tot een autonome discotheek, popconcertenhal of dergelijke.

Figuur 4: Voormalige brandweerkazerne bij De Strip

4.4. Natuur (inclusief water)

4.4.1. Beleid

Voor het gebied zijn voor het thema Natuur de volgende wetten, regelgeving en gemeentelijk beleid relevant:

Structuurvisie 2009 en de Ruimtelijke Visie Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente 2010

De centrale ambitie voor de ecologische hoofdstructuur (EHS) is omschreven in deze documenten: de ontwikkeling van een duurzaam, samenhangend stelsel natuurgebieden waardoor behoud en ontwikkeling van de biodiversiteit mogelijk is. Het bereiken van dit doel wordt zoveel mogelijk gecombineerd met herstel en verbetering van de waterhuishouding, aspecten van ruimtelijke continuïteit, belevingskwaliteit en de beleefbaarheid van natuur en landschap. Het realiseren van een EHS die ook op waarde wordt geschat als gebruiksfunctie voor de mens, vergroot de maatschappelijke betekenis van de EHS. Dit maakt het cruciaal om te investeren in combinaties van functies die de leefkwaliteit van het gebied verhogen.

Geactualiseerde Omgevingsvisie (2013)

Deze is op 3 juli 2013 door Provinciale Staten vastgesteld. Op 8 oktober 2014 zijn enkele wijzigingen door Provinciale Staten aangebracht ten aanzien van de begrenzing van de ecologische hoofdstructuur.

Daarmee staat onder meer de begrenzing van de EHS vast.

In het programma van eisen voor de EHS is aangegeven dat de natuuropgave geen op zichzelf staande opgave is, maar aansluiting dient te zoeken bij de omgeving. Voor zover van toepassing houdt het plan rekening met het Landinrichtingsplan Enschede noord en de agrarische omgeving.

Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en faunawet

Wettelijke bescherming van de natuur is vastgelegd in deze wetten. Een instrument uit de Flora- en faunawet is het Soorten Management Plan (SMP): welke soorten worden als beschermd aangemerkt en hoe wordt ermee omgegaan. Door toepassing van dit instrument is bijsturing mogelijk om zo nodig de natuurontwikkeling in goede banen te leiden.

In het Compensatie- en mitigatieplan (Eelerwoude 2012) is de opgave vanuit de Flora – en faunawet bepaald voor beschermde soorten om de gunstige staat van instandhouding te kunnen garanderen.

Deze opgave is overgenomen in het Soortenmanagementplan.

Voor de opgave voor broedvogels bleek een extra onderzoek door SOVON noodzakelijk aanvullend op het Compensatie- en mitigatieplan. De conceptuitkomsten daarvan zijn meegenomen in de voorstellen. Broedvogels zullen ook apart getoetst worden in de milieueffectrapportage.

Beleid en regelgeving Water

Voor water is veel richtinggevend beleid en regelgeving voorhanden: internationaal, nationaal, regionaal, lokaal. De hoofdlijnen voor dit gebied zijn terug te vinden in

- de Ruimtelijke Visie (Provincie 2010): herstel en vergroten van het watersysteem
- de Structuurvisie (2009) waarin het advies van Waterschap Regge & Dinkel is overgenomen om de drainage op grote delen van het terrein te verwijderen
- de Watervisie van de gemeente Enschede (2013) waarin duurzame ambities zijn neergelegd en de verantwoordelijkheden die grondeigenaren hebben voor het grondwater op eigen terrein.

4.4.2. Afweging: argumenten en kanttekeningen

In de voorstellen die op dit beleidsthema worden gedaan, zijn de volgende aspecten meegewogen:

Nieuwe ecologische verbindingen

In de huidige situatie is sprake van een 400 ha groot, met hekken afgeschermd en niet toegankelijk gebied. Met de vaststelling van de Structuurvisie en Ontwikkelingsplan is een onderlegger ontstaan waarin 130 ha nieuwe ecologische hoofdstructuur wordt toegevoegd en wordt verbonden aan de omliggende natuurgebieden en EHS. Er ontstaan binnen deze plannen nieuwe ecologische verbindingen in het groen-blauwe casco. Daarnaast komen er wandel-, ruiter- en fietsroutes in het gebied, waaronder een 'cultuurhistorisch belevingspad'.

Herstel waterhuishouding

Ook vindt herstel plaats van de waterhuishouding in de vorm van slenken. De waterhuishouding was door de aanleg van de luchtmachtbasis en de daarvoor benodigde forse drainage sterk verstoord. Met herstel van het systeem krijgen de natuurwaarden in het gebied een flinke impuls. De activiteiten op de werkparken mogen uiteraard geen afbreuk doen aan het watersysteem dat hersteld wordt.

Verstoring van de natuur?

Door verschillende belanghebbenden is aandacht gevraagd voor de mogelijke verstoring van de natuur met name door de werkparken.

Er is geen regelgeving voor het effect van geluid op vogels. Daarom is in het voortraject onderzoek verricht naar verschillende scenario's. Daaruit blijkt als gevolg van de activiteiten in de werkparken effecten door verstoring (geluid, licht, zicht, aanwezigheid van mensen) mogelijk zijn, waarvoor maatregelen genomen dienen te worden. Ook recreatiepaden, recreatieve voorzieningen en rustplekken kunnen een verstorend effect hebben op het leefgebied van beschermde vogels. Aanbevelingen die gedaan zijn hebben inmiddels hun beslag gekregen in het inrichtingsplan voor de nieuwe EHS, o.a. het afschermen van de werkparken met opgaande begroeiing.

Daarnaast zijn in het eerder omschreven Soorten management Plan (SMP) afspraken gemaakt over de instandhouding van bedreigde soorten (zowel vogels als zoogdieren). Door middel van periodieke monitoring blijft dat een aandachtspunt. Indien de instandhouding van een soort wordt bedreigd moeten maatregelen getroffen worden.

Voor geluidverstoring van broedvogels is nader onderzoek gedaan door SOVON. Het gaat hier met name om broedvogels waarvoor het gebied van regionaal belang is. SOVON maakt onderscheid tussen continu geluid, zoals verkeerslawaaï, en gepiekt geluid, zoals popconcerten (zie bijlage 2).

Er is geen wetenschappelijk bewijs dat geluid verstorend werkt op vogels. SOVON zegt hierover: *Verder is geen relatie bekend over de frequentie van het optreden van gepiekt geluid en verstoring van vogels. Wat het lastig maakt om uitspraken te doen over de frequentie waarmee evenementen met gepiekt geluid kunnen worden georganiseerd zonder dat sprake is van verstorende effecten op vogels. Zekerheidshalve adviseert SOVON voor niet-continue geluidsbelasting dat incidentele activiteiten niet vaker voor zullen komen dan 12 keer per jaar en maximaal 1 keer per maand in het broedseizoen.*

SOVON stelt dat er geen concrete aanwijzingen zijn dat met die uitgangspunten de toekomstige geluidsbelasting een versturende werking zal hebben op de broedvogels, gelet op de inrichting van de nieuwe natuur. SOVON adviseert middels een monitoringprogramma te volgen of extra maatregelen noodzakelijk zijn. Ook in de milieueffectrapportage zal hier nog specifiek op worden ingegaan.

Doorsteekbaarheid

Ook is aandacht gevraagd voor de doorsteekbaarheid van De Strip voor zoogdieren als reeën. Het omheinen van De Strip is noodzakelijk vanuit beveiliging, maar ook om te voorkomen dat bezoekers van de werkparken de nieuwe natuur inlopen en zo voor verstoring zorgen. Met de inrichting van de ecologische hoofdstructuur is ook voorzien in een andere locatie van de zweefvliegstrip en loodsen voor stalling en reparatie van de zweefvliegtuigen van de Twentsche Zweefvliegclub. Dit betekent een minimale aanpassing van de begrenzing van de EHS die zal worden meegenomen bij de jaarlijkse herziening en vaststelling van de begrenzing in 2015 door Provinciale Staten. De Zweefvliegclub gaat naar bestaande verharding en bebouwing waarvan de meerwaarde voor de EHS gering is.

Effecten buiten de plangrenzen

Om een integrale afweging te kunnen maken is het noodzakelijk om aandacht te geven aan de inbedding van het plangebied in de omgeving. Deze afweging heeft allereerst al plaatsgevonden in de beleidsfase (Structuurvisie 2009). Daarnaast is bij het op te stellen omgevingsplan een milieueffectrapportage vereist, waarin de effecten op de omgeving moeten worden aangetoond. Deze rapportage zal aan een (onafhankelijke) MER-commissie worden voorgelegd.

Overige aspecten vanuit de Natuurbeschermingswet

Naast geluid zijn ook andere milieuaspecten, zoals luchtkwaliteit, geur, stikstofdepositie en lichtverstoring relevant. Volgens verricht onderzoek is de invloed van de ontwikkelingen voor deze milieuaspecten minimaal. Qua stikstof wordt een zeer klein –verwaarloosbaar – effect verwacht op Natura 2000 gebied Lonnekermeer. In de milieueffectrapportage zullen deze milieuaspecten opnieuw bekeken worden aan de hand van de keuzes uit deze nota van uitgangspunten.

4.4.3. Voorstellen ten aanzien van het thema natuur

Beleid en afwegingen hebben tot de volgende voorstellen geleid:

Hoofdbestemming: natuur

De nieuw aangewezen ecologische hoofdstructuur tussen de werkparken en de start- en landingsbaan wordt bestemd als Natuur. Het gebied krijgt zowel een natuurfunctie als een (daaraan ondergeschikte en ondersteunende) functie voor recreatie en educatie. Dit is in lijn met het provinciaal beleid. Basis van de bestemming is de bescherming, instandhouding en verbetering van de landschappelijke, cultuurhistorische, geomorfologische en natuurlijke waarden met bijbehorende voorzieningen. Nevenactiviteiten (recreatie, educatie) zijn alleen toegestaan voor zover de basiswaarden niet worden aangetast.

Op basis van de Flora- en faunawetgeving zal monitoring plaatsvinden.

De waterberging binnen het plangebied moet voldoende ruimte krijgen voor berging, infiltratie, zuivering en afvoer van hemelwater.

Extra maatregelen ter bescherming van de natuur

Om organische ontwikkeling mogelijk te maken, de ondernemers daarbij met zo min mogelijk regels te belemmeren, maar wel de maximaal toegestane belasting van de omgeving te borgen worden, aanvullend op hetgeen al is geregeld in het inrichtingsplan voor de EHS, voorgesteld:

- Activiteiten op de werkparken met een hogere (piek) geluidsbelasting dan de reguliere activiteiten maximaal 1 maal per maand in het broedseizoen (15 maart-15 juli) toe te staan.
- Hinder door licht te beperken, bijvoorbeeld door het toepassen van groen licht, afschermingsconstructies of andere innovatieve toepassingen.
- Effecten voor broedvogels bijhouden middels een monitoringsprogramma, conform de Flora- en faunawetgeving.

4.5. Milieu

Onder milieu verstaan we de aspecten geluid, licht, stank en stof en milieuzonering. Milieuzonering gaat over de afstand tussen milieubelastende activiteiten zoals bedrijven en evenementen en gevoelige functies zoals woningen of natuur.

4.5.1. Beleid

Voor het gebied zijn qua milieuthema's de volgende wetten, regelgeving en vastgesteld gemeentelijk beleid aan de orde:

Wet Milieubeheer (Wm)

Deze gaat over milieuaspecten voor bedrijven in het algemeen. Op basis van deze wet geeft de gemeente milieuvergunningen af.

Milieucategorie

Milieucategorie is een classificatie die afkomstig is uit de VNG-brochure 'Bedrijven en Milieuzonering 2009, handreiking voor maatwerk in de gemeentelijke ruimtelijke ordeningspraktijk'. De brochure is een hulpmiddel bij de invulling van maatwerk op lokaal niveau. Met behulp van de richtafstanden kunnen gemeenten hun ruimtelijke beleidsvrijheid invullen. De indeling bestaat uit zes categorieën. Hoe hoger de categorie, des te meer hinder een bedrijf voor zijn omgeving met zich mee kan brengen. Op de Strip en Oostkamp zijn op dit moment aan Defensie gerelateerde bedrijven in de categorieën tot 5.3 toegestaan.

De Wet Geluidhinder (Wgh)

Het doel van deze wet is om geluidsgevoelige bestemmingen (woningen, scholen, gezondheidszorginstellingen, kinderdagverblijven, en dergelijke) te beschermen tegen activiteiten die veel geluid veroorzaken. Bijvoorbeeld treinverkeer, wegverkeer en industrie. Voor de belastbaarheid van de natuur door geluid geldt geen wettelijke norm in de Wet Geluidhinder.

Voor bepaalde activiteiten is het volgens de Wet Geluidhinder verplicht om een geluidszone vast te stellen. Voor de Strip en Oostkamp zijn dit automotieve activiteiten. Een geluidszone wordt weergegeven door een lijn rond het terrein waarbuiten het geluidniveau niet boven een bepaald

gemiddeld geluidniveau (meestal 50 dB(A)) komt. Dit heeft als voordeel dat het zekerheid biedt aan omwonenden over de geluidsbelasting die zij maximaal mogen ondervinden. Tegelijkertijd biedt het ondernemers duidelijkheid over hun geluidsruimte en kunnen zij hun activiteiten aanpassen, mits zij binnen de afspraken (zone / vergunning-/bestemmingsplanvoorschriften) blijven. Deze grens geldt niet voor de incidentele activiteiten met piekgeluid; op basis van jurisprudentie wordt dit over het algemeen 12 keer per jaar toegestaan.

De Wet luchtkwaliteit (Wlk)

Deze wet beschermt mensen tegen de risico's van luchtverontreiniging.

Bescherming tegen geurhinder

In Nederland is de bescherming tegen geurhinder van bedrijven geregeld via het Activiteitenbesluit (algemene regels) of via de omgevingsvergunning milieu. Alleen voor veehouderijen geldt specifiek de Wet geurhinder en veehouderij. Het beoordelingskader voor vergunningsplichtige bedrijven is vastgelegd in de Nederlandse emissie Richtlijn (NeR).

Ontwikkelingsplan 2012

In het Ontwikkelingsplan uit 2012 is sprake van toelaatbare bedrijfsontwikkelingen van tenminste milieucategorie 4, gezien de grote afstand tot woningen. Uitgangspunt vanuit het Ontwikkelingsplan is dat op De Strip zoneringsplichtige activiteiten worden toegestaan en een geluidszone art 40 Wet Geluidhinder (Wgh) wordt vastgesteld.

Geluidnota Enschede 2009-2012

De geluidnota van de gemeente Enschede geeft per gebied een geluidsniveau dat daar idealiter zou moeten gelden, de zogenaamde streefwaarde. Vanwege de onzekerheid over de ontwikkelingen is bij de laatste herziening het vliegveldgebied en omgeving als buitengebied geclassificeerd. Dit betekent richtwaarden van de geluidsbelasting op woningen in dat gebied van 45 dB(A) in de dagperiode, 40 dB(A) in de avondperiode en 35 dB(A) in de nachtperiode. Actualisatie van dit beleid is op dit moment om meerdere redenen aan de orde, waaronder om de ontwikkelingen op de werkparken in het beleid te verwerken.

4.5.2. Afweging: argumenten en kanttekeningen

In de voorstellen die op dit beleidsthema worden gedaan, zijn de volgende aspecten meegewogen:

Bezorgdheid van omwonenden en belangenorganisaties over met name geluid

Milieu, en vooral geluid, is het onderwerp waar veel aandacht naar uitgaat, met name als het gaat om activiteiten op Oostkamp en De Strip. De vraag hoeveel geluid de werkparken zullen opleveren voor natuur en mens houdt de omwonenden en verschillende belangenorganisaties bezig. Ook de toegestane milieucategorie speelt daarbij een rol. Elementen die door de omgeving zijn aangegeven zijn (zorg over) de geluidsbelasting van activiteiten en evenementen voor omwonenden en voor de fauna en recreanten in de bestaande en nieuwe natuur. Daarbij gaat het niet alleen om de activiteiten zelf, maar ook om de gevolgen van de verkeersbewegingen.

Omwonenden en ondernemers zoveel mogelijk zekerheid geven

Het zoeken naar een balans tussen economische belangen (werkgelegenheid) en de belangen van de omgeving (mens en natuur) betekent: lastige keuzes maken. Voor de omgeving verandert de situatie ten opzichte van de tijd dat het gebied als militaire basis in gebruik was, en activiteiten zich over het algemeen concentreerden op werkdagen. En de situatie verandert nog meer ten opzichte van de jaren sinds het sluiten van de basis.

Het vastleggen van het aspect geluid in kaders en procedures is complexe materie. Er wordt in de regelgeving onderscheid gemaakt tussen structureel geluid en incidentele belasting, tussen dag, avond en nacht, er is sprake van gemiddelde en maximale waarden, van cumulatie, en vooral: van subjectieve beleving. Als globale indicatie zijn in bijlage 3 voorbeelden van beleving van geluidsniveaus opgenomen.

De voorstellen in de volgende paragraaf zijn erop gericht zoveel mogelijk zekerheden te geven, zowel aan ondernemers als aan de omgeving.

Organische ontwikkeling moet mogelijk blijven

In het Ontwikkelplan 2013 is afgesproken de Oostkamp en De Strip organisch te ontwikkelen, stukje bij beetje. Hierdoor is nu geen eindbeeld te geven. In het nieuwe Omgevingsplan wordt wel vastgelegd wat de toegestane belasting op de omgeving mag zijn, ofwel wat de gebruikruimte is die de ondernemer krijgt. Hierbij wordt gekeken naar de draagkracht van de omgeving. Aangetekend moet worden dat de ervaring leert dat de toegestane ruimte niet permanent wordt ingevuld.

Elementen die door de omgeving zijn aangegeven zijn (zorg over) de geluidsbelasting van activiteiten en evenementen voor omwonenden en voor de fauna en recreanten in de EHS. Daarbij gaat het niet alleen om de bedrijfsactiviteiten in de werkparken zelf, maar ook om de gevolgen van de verkeersbewegingen.

De balans tussen economische ontwikkeling en natuur: de milieucategorie

Om deze materie handen en voeten te geven is in eerder onderzoek gewerkt met een fictieve lijst van mogelijke activiteiten binnen de werkparken (Bijlage 4). Hierbij is gekeken naar wat de effecten zijn als zoveel mogelijk ruimte wordt gecreëerd voor de economische ontwikkeling en een variant waarbij de natuur als uitgangspunt is genomen. Vervolgens is er een variant uitgewerkt waarin zoveel mogelijk rekening is gehouden met beide aspecten. Belangrijk punt daarbij is welke milieucategorie wordt toegestaan.

Vanuit milieuwetgeving zijn in principe voor de werkparken milieucategorie 5.3 en/of geluidzoneringsplichtige activiteiten toegestaan, voor zover zij passen binnen de structuurvisie van het gebied. De wetgeving neemt daarbij de geluidbelasting op de gevel van de meest nabijgelegen woningen als uitgangspunt. Deze mag bij voorkeur niet hoger zijn dan 50 dB(A) – de zogenaamde voorkeurswaarde - maar B&W zijn bevoegd hogere waarden te bepalen. Bij categorie 5.3 gaat het om zware activiteiten.

Instellen geluidszone biedt zekerheid aan ondernemers en omgeving

Het instellen van een geluidszone voor De Strip en Oostkamp is verplicht bij automotieve-activiteiten die meer dan 8 uur per week duren. Ook bijvoorbeeld het testen van banden of autoslipcursussen vallen daaronder.

Het instellen van een geluidszone biedt bovendien zekerheid aan omwonenden over de geluidsbelasting die zij maximaal mogen ondervinden. Tegelijkertijd biedt het ondernemers duidelijkheid over hun geluidsruimte, en kunnen zij hun activiteiten binnen de afspraken wijzigen. Een geluidszone wordt door de gemeente beheerd gecontroleerd en zo nodig gehandhaafd. De (organische) ontwikkelingen moeten aantoonbaar binnen de zone passen. Formeel (Wet Geluidhinder) krijgen Oostkamp en de Strip daarmee de bestemming “gezoneerd industrieterrein”; maar gezien de maximale milieucategorie zullen zogenaamde industriële ‘grote lawaaimakers’ niet aan de orde zijn.

Aanbeveling uit onderzoek: maximaal 1 keer per maand gepiekt geluid toestaan

Voor de natuur geldt een ander verhaal. Natuur is volgens de Wet Milieubeheer en de Wet Geluidhinder geen geluidgevoelig / te beschermen object waarvoor harde normen gelden, zoals we die voor woningen wel kennen. Voor de beoordeling van verstoring van beschermde soorten is onderzoek uitgevoerd door Eelerwoude en SOVON. Het gaat hierbij vooral om verstoring door geluid, licht en hinder van vogels, vleermuizen, amfibieën en reptielen. SOVON beveelt aan in het broedseizoen maximaal 1 maal per maand activiteiten met gepiekt geluid toe te staan (zie ook paragraaf 4.4.2). Verstoring door licht en hinder door aanwezigheid van mensen zijn door maatregelen te beperken, bijvoorbeeld door opgaande begroeiing en maatregelen aan de verlichting.

Verkeer

Voor het geluidseffect van verkeer zijn met name activiteiten met een grote verkeersaantrekkende werking, zoals beurzen en evenementen van belang. Op basis van de capaciteit van de wegen wordt verwacht dat dan de verkeersintensiteit een factor 2 hoger kan zijn dan op een gemiddelde dag. De geluidsbelasting past nog altijd binnen normen van de Wet Geluidshinder. De Wet Milieubeheer, die bij de vergunning aan de orde is, kijkt of er ook indirecte hinder aan de orde is ten gevolge van verkeer van en naar de inrichting.

4.5.3. Voorstellen ten aanzien van het thema Milieu

Beleid en afwegingen hebben tot de volgende voorstellen geleid:

Milieucategorie tot 4.2

De toegestane milieucategorieën³ op Strip en Oostkamp zijn in eerste instantie bepaald door het gebied inwaarts te zonereren, dat wil zeggen dat wettelijke afstanden worden aangehouden ten opzichte van gevoelige objecten in de omgeving, zoals woningen. De zwaarste milieucategorieën komen in die systematiek het verst van de woningen af te liggen. Uit de geluids- en ecologische onderzoeken komen nog aanvullende kaders, zoals elders in deze nota omschreven.

Om tegemoet te komen aan de grote bezwaren vanuit de omgeving wordt voorgesteld een maximum van milieucategorie 5.3 te verlaten en voor De Strip en Oostkamp, afhankelijk van de afstand tot de woningen, tot en met milieucategorie 4.2 of daarmee vergelijkbaar toe te staan. Met vergelijkbaar

³ Conform eerder genoemde VNG-brochure

wordt bedoeld dat activiteiten uit een zwaardere categorie zijn toegestaan, mits de belasting terug te brengen is tot het niveau dat hoort bij 4.2 (bijvoorbeeld karten met elektrische wagens).

Voor Deventerpoort geldt hetzelfde.

In de milieueffectrapportage zal dit in precieze kaartbeelden worden uitgewerkt.

Eén geluidszone van 50 dB(A)

Bij de voorstellen ten aanzien van geluid is, in verband met de omgeving, niet de wettelijk maximale grens gezocht. Wel is gezocht naar een grens die de economische ontwikkelingen voldoende ruimte biedt.

Als het gaat om kaders voor geluid in het Middengebied stellen we daarom voor om:

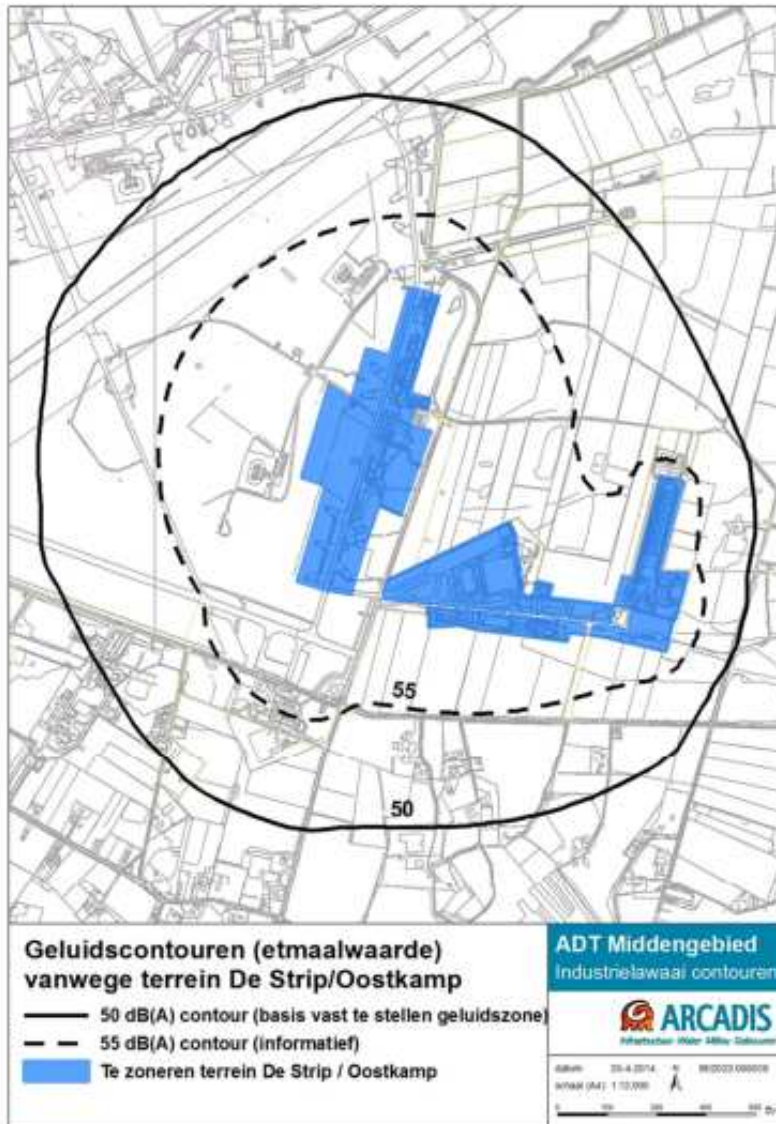
- Eén geluidszone in te stellen voor De Strip en Oostkamp.
- De ligging van deze geluidszone vast te stellen conform figuur 6; maximaal 50 dB(A)⁴.

Gezien de relatie in het gebruik van Oostkamp en De Strip worden beide terreinen samen als één inrichting beschouwd. Dit betekent dat de geluidbelasting van beide terreinen wordt opgeteld en één geluidszone rondom de terreinen wordt vastgesteld.

In **figuur 5** ziet u de grenzen van de voorgestelde geluidszone aangegeven. In het gebied tussen de 50 en 55 dB(A) liggen 28 woningen waarvoor een hogere grenswaardeprocedure moet worden gevolgd. Hier overschrijdt het geluidsniveau de wettelijke voorkeurswaarde van 50 dB(A) met 3 dB(A). De ondernemer zal in deze procedure moeten aantonen waarvoor de geluidsruijme nodig is. Wie hiertegen bezwaar wil maken, heeft de gebruikelijke mogelijkheden van bezwaar en beroep.

Het terrein Deventerpoort wordt niet bij het gezoneerde terrein betrokken. Hier wordt iedere inrichting/bedrijf afzonderlijk beoordeeld en getoetst.

⁴ voor de avond en de nacht gelden correctiefactoren: 5 dB(A) voor de avond en 10 dB(A) voor de nacht. Daarmee is de etmaalwaarde te bepalen.

Figuur 5: Voorgestelde omvang geluidscontour

Maximaal 12 activiteiten per jaar die de geluidsgrenzen overschrijden

Voorgesteld wordt toe te staan dat maximaal 12 keer per jaar activiteiten worden uitgevoerd die meer geluid veroorzaken dan de geluidsgrenzen voor de representatieve bedrijfssituatie.

Het gaat hier om bijzondere, incidentele activiteiten, anders dan de normale bedrijfsvoering.

Bijvoorbeeld een concert of een bijzonder grootschalig evenement. De geluidsniveaus tijdens dat soort activiteiten zijn afhankelijk van de precieze aard, locatie en oriëntatie van het evenement en de bijbehorende geluidsbronnen. In de milieuvergunning worden de geluidspieken begrensd en andere voorwaarden meegegeven. Omdat het gaat om incidentele gevallen wordt dit per geval bestuurlijk afgewogen op basis van landelijke richtlijnen. De uitzondering geldt voor één aaneengesloten periode per keer van maximaal 1 etmaal.

Dit is een vaker voorkomende situatie. Ook voor het terrein van de UT en voor het Rutbeek wordt maximaal 12 maal per jaar ontheffing verleend. Tijdens het broedseizoen (15 maart-15 juli) mag dit maximaal één keer per maand. Daarmee volgen we de aanbeveling van SOVON op.

Verkeer

Grote evenementen (met geconcentreerde aankomst en vertrekperioden) worden alleen mogelijk gemaakt als er vooraf een goedgekeurd vervoersplan is opgesteld (voorwaarde uit de vergunning).

4.6. Verkeer en parkeren

4.6.1. Beleid

Beleid-, wet- en regelgeving voor verkeer is op verschillende overheidsniveaus te vinden. Relevant zijn:

De Wegenvisie van Regio Twente

Deze beschrijft de ambitie van Twente als volgt: De belangrijkste economische kerngebieden goed bereikbaar houden via een regionaal wegennet met een goede doorstroming en een betrouwbaar robuust netwerk.

Wegencategoriseringsplan (1999)

Dit plan is vanuit gemeentelijke kaders relevant. Hierin is de Oude Deventerweg aangewezen als Erftoegangsweg. Dit betreft wegen waar de verkeersintensiteit over het algemeen niet hoog is (meestal tussen de 2.500 tot 3.000 voertuigen per etmaal, maar incidenteel komen ook uitschieters tot 5.500 – 6.000 mvt/etmaal voor).

4.6.2. Afweging: argumenten en kanttekeningen

In de voorstellen die op dit beleidsthema worden gedaan, zijn de volgende aspecten meegewogen:

Resultaten onderzoek

Er zijn globaal vier toevoerwegen naar het Middengebied: via de Oldenzaalsestraat en Oude Deventerweg, via Weerseloseweg en Vergertweg-Snellenweg-Vliegveldweg, via de Braakweg-Vliegveldweg en vanaf Lonneker via de Vliegveldweg. Deze vallen buiten het plangebied van het Omgevingsplan. Vanwege de invloed van de voorgenomen activiteiten in het Middengebied op het omliggende wegennet is in 2012 op basis van het Ontwikkelingsplan 2012 een studie naar de ontsluiting van het gebied verricht.

De provinciale wegen Oldenzaalsestraat en Weerseloseweg zijn drukke wegen en zijn gecategoriseerd als Gebiedsontsluitingsweg met een maximum snelheid van 80 km/u.

De Oude Deventerweg is veel minder druk, en is in 1999 wel gecategoriseerd als een Erftoegangsweg (waar de snelheid doorgaans is gemaximeerd op 60 km/h), maar heeft al lange tijd een maximum snelheid van 80 km/h. Omdat de weg niet de bijbehorende duurzaam veilige inrichting heeft, is een verkeersbesluit in gang gezet om de maximum snelheid te verlagen naar 60 km/h en zijn maatregelen op kruisingen in voorbereiding. Hiermee zal ook gebiedsvreemd verkeer worden ontmoedigd.

De consequenties ten aanzien van de toename van verkeer door de geplande activiteiten en evenementen in het gebied zijn in de rapportage 'Studie Ontsluiting Luchthaventerrein ADT Middengebied' van juli 2012 inzichtelijk gemaakt met behulp van berekeningen via een regionaal

verkeersmodel. Daarin is berekend dat de intensiteit op de Oude Deventerweg toe zal nemen van 1.500 mvt/etmaal in 2006 naar 2.500 mvt/etmaal in 2020. Dit zijn modelmatige berekeningen; hierin is evenementenverkeer niet mee geprognoseerd; het gebruikte model is een avondspitsmodel en evenementenverkeer is niet spitsgebonden. Conclusie was dat er wel een verkeerstoename zal zijn, maar dat het niet drukker zal worden dan het moment waarop het militaire vliegveld nog in bedrijf was.

Uit de studies blijkt dat vooral de werkparken een verkeersaantrekkende werking zullen hebben (met name evenementenverkeer). Bij evenementen op werkdagen kunnen er incidenteel 4.400 mvt/etmaal te verwachten zijn. Deze intensiteit is voor erftoegangswegen nog te verantwoorden; als wenselijk maximum voor incidentele gevallen wordt een aantal van 5.500 – 6.000 mvt/etmaal aangehouden.

Aanpassing kruising Oude Deventerweg-Oldenzaalsestraat

De Provincie is voornemens het kruispunt Oude Deventerweg/Oldenzaalsestraat aan te passen. Deze maatregel komt ten goede aan de bereikbaarheid van het Middengebied. Met name vertrekkend verkeer in de avondspits zal daardoor beter de Oldenzaalsestraat op kunnen rijden. De Dorpsraad Lonneker heeft aangegeven hier groot belang aan te hechten. Ook vanuit een goede verkeersafwikkeling van de werkparken op piekmomenten is deze kruising van groot belang.

Veel parkeergelegenheid aanwezig

In de gebieden Oostkamp en het verharde terrein ten noorden van de oude terminal zijn zeer grote (overloop)parkeerterreinen opgenomen voor evenementen op De Strip en Oostkamp. De terreinen zijn goed geschikt voor dagvullende evenementen zonder grote piekbelasting in tijden van aankomst en vertrek.

De verharding ten noorden van de terminal kan parkeergelegenheid bieden aan evenementen in Oostkamp en De Strip, eventueel met recreatief medegebruik. Uitbreiding tot circa 2.500 parkeerplaatsen is mogelijk.

In de directe nabijheid van Hangar 11 (Oostkamp) is voldoende bestaande verharding aanwezig voor ca. 1.000 parkeerplaatsen.

4.6.3. Voorstellen ten aanzien van het thema Verkeer

Beleid en afwegingen hebben tot de volgende voorstellen geleid:

Geen verdere aanpassing Oude Deventerweg

Voor de ontwikkelingen is een goede ontsluiting nodig. Bij een categorisering van de Oude Deventerweg als Gebiedsontsluitingsweg (80 km/h) horen echter vergaande maatregelen als het aanleggen van vrij liggende fietspaden, wat door de bomen en eigendomsgrenzen een forse en kostbare ingreep zou zijn en wat bovendien op gespannen voet staat met de wens gebiedsvreemd verkeer te ontmoedigen. Aangezien volgens de studies een Erftoegangsweg de meest voorkomende situaties aankan, wordt voorgesteld niet over te gaan tot aanpassing/dimensionering van de Oude Deventerweg tot gebiedsontsluitingsweg.

Een extra ontsluiting van Oostkamp

Wel wordt voorgesteld in het Omgevingsplan de mogelijkheid op te nemen van een extra ontsluiting van Oostkamp op de Oude Deventerweg, om over grotere aan-/afvoercapaciteit te beschikken bij piekdruk en in geval van calamiteiten (hulpdiensten).

Figuur 6: Verkeersontsluiting (inclusief nieuw aan te leggen ontsluiting Oostkamp, bron: Ontwikkelingsplan 2012)

Vervoersplannen bij grote evenementen

In geval van grote evenementen (met geconcentreerde aankomst- en vertrekperiodes) dient met vervoersplannen gewerkt te worden, waarbij auto's elders geparkeerd worden en bezoekers naar Oostkamp en De Strip worden vervoerd.

4.7. Duurzaamheid

Duurzaamheid is in het coalitieakkoord “Duurzaam, samen, sterker” benoemd als: sociale duurzaamheid, een duurzame economie, duurzame leefomgeving, en duurzaam financieel beleid.

De plannen voor het Middengebied scoren hoog op een aantal aspecten van duurzaamheid. Met de aanleg van de nieuwe natuur (EHS) en het herstel van de waterhuishouding van de beken wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van een duurzaam, samenhangend stelsel natuurgebieden waardoor behoud en ontwikkeling van de biodiversiteit mogelijk is. De ontwikkeling van de werkparken draagt bij aan de doelen “terugdringen werkloosheid” en “stimuleren ondernemerschap”. Ook de vestiging van innovatieve bedrijvigheid wordt in het Middengebied gestimuleerd.

Onder duurzame leefomgeving wordt o.a. verstaan de inzet op revitalisering en herontwikkeling van bestaande terreinen. De nieuwe functies op Oostkamp en De Strip en de herstructurering van Deventerpoort dragen daaraan bij.

Tot slot is de kern van de herontwikkeling van Oostkamp en De Strip het geven van een nieuwe functie aan bestaande gebouwen en voorzieningen. Ook de bestaande bebouwing in de ecologische hoofdstructuur zal zoveel mogelijk worden gehandhaafd en een nieuwe bestemming krijgen. Dit draagt bij aan de doelstelling tot hergebruik van grondstoffen (“groene groei”).

4.8. Welstand en cultuurhistorie

In 2009 heeft het Oversticht een cultuurhistorische waardestelling van het gebied uitgevoerd. In deze inventarisatie worden waardevolle patronen, structuren en elementen aangegeven. In de Structuurvisie uit 2009 en het Ontwikkelingsplan zijn deze overgenomen; zie ook bijlage 5. Ook landschappelijke waardevolle elementen, zoals waardevol bos en karakteristieke lijnstructuren zijn in het Ontwikkelingsplan opgenomen.

De ontwikkelingen op Oostkamp en de Strip steken sterk in op behoud en hergebruik van bestaande bebouwing. Daarnaast krijgen de waardevolle gebouwen een herbestemming waarmee behoud wordt gegarandeerd.

Uitgangspunt voor de ecologische hoofdstructuur is dat bestaande en van enig cultuurhistorisch belang zijnde bebouwing zoveel als mogelijk is wordt gehandhaafd en een aan natuur (en daaraan ondergeschikte recreatieve functie) gerelateerde bestemming krijgt. Daarnaast worden cultuurhistorische elementen als de zichtlijnen, het karakteristieke open landschap en de schietbaan behouden en gerespecteerd.

In het bestemmingsplan wordt de bescherming van bebouwing en landschap in de regels en op de verbeelding vastgelegd. Uitgangspunt daarbij is dat waardevolle elementen in vorm en uitstraling herkenbaar aanwezig blijven.

Het op basis van het advies Wientjes ingestelde Kwaliteitsteam bekijkt de integrale samenhang van de gebiedsontwikkeling, met het oog op een economische, sociale en ruimtelijk duurzame ontwikkeling. Zoals in het vastgestelde Plan van aanpak staat omschreven gaat het daarbij om het gebied binnen de hekken van de oorspronkelijke vliegbasis, met de focus op het op het noordelijke deelgebied. Het kwaliteitsteam zal een ruimtelijk gebiedsprofiel ontwikkelen met een set spelregels met betrekking tot de ruimtelijke kwaliteit.

Uitkomsten hiervan worden geborgd in het op te stellen omgevingsplan.

In de onderzoeken die al zijn verricht om te kunnen komen tot een milieueffectrapportage zijn ook de effecten op het landschap bekeken. Geconcludeerd wordt dat door de aanleg van de nieuwe natuur de landschaps-architectonische kwaliteit toeneemt: er ontstaat een helder landschap met duidelijke zichtlijnen. Daarnaast neemt de landschappelijke diversiteit toe ten opzichte van de bestaande situatie met enkel bos en grasland. De ontwikkeling van de werkparken blijft grotendeels binnen de bestaande ruimtelijke grenzen, waarmee de impact op de landschappelijke structuren sterk is ingeperkt.

5. De voorstellen samengevat

Thema	Voorstel
Bedrijvigheid	De Strip en Oostkamp: <ul style="list-style-type: none"> - Automotive - Food - Innovatieve bedrijvigheid - Aangewezen op bestaande voorzieningen Deventerpoort: <ul style="list-style-type: none"> - Herstructurering
Leisure/evenementen	Aanwijzen De Strip en Oostkamp als evenementenlocatie.
Horeca, detailhandel, verblijfsaccommodatie	<ul style="list-style-type: none"> - Geen autonome invullingen - Met uitzondering van de voormalige brandweerkazerne: aanwijzen als horeca-sterlocatie - Hangar 11 als evenementenhal
Natuur en water	<ul style="list-style-type: none"> - EHS hoofdbestemming natuur; recreatie en educatie nevenactiviteit - monitoring beschermde soorten - geluidsbelasting vanuit de werkparken in vogelbroedseizoen beperken - hinder door licht en verstoring door mens beperken
Milieu	<ul style="list-style-type: none"> - Maximaal milieucategorie 4.2 - Rondom De Strip en Oostkamp één geluidzone van 50 dB(A) - Maximaal 12 keer per jaar activiteiten met meer geluid toegestaan; met beperking t.a.v. broedseizoen
Verkeer	<ul style="list-style-type: none"> - Handhaven profiel Oude Deventerweg; nemen verkeersbesluit - Extra ontsluiting van Oostkamp mogelijk maken - Vervoersplan bij grote evenementen
Welstand, cultuurhistorie	<ul style="list-style-type: none"> - Beschermen waardevolle elementen (gebouwen en landschap) - Inpassen nieuwe ontwikkelingen in bestaande structuren - Hergebruik bestaande voorzieningen uitgangspunt. - Kwaliteitsteam bewaakt integraliteit.

Bijlagen

1. Overzicht juridische mogelijkheden zevende tranche Crisis- en herstelwet
2. Continu en gepiekt geluid
3. Voorbeelden van de beleving van geluidniveaus
4. Milieu categorieën en richtafstanden
5. Waardevolle cultuurhistorische elementen en structuren

Bijlage 1 - Overzicht juridische mogelijkheden zevende tranche Crisis- en herstelwet

INHOUD STAADSBLAD 2014-168

Besluit van 13 mei 2014 tot wijziging van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet en tot aanvulling van de bijlagen bij de Crisis- en herstelwet (zevende tranche)

Artikel 7c (pilot Bredere reikwijdte bestemmingsplan)

Voor een negental gemeenten (Almere, Assen, Culemborg, Den Haag, Enschede, Muiden, Weesp, Zaanstad en Zeewolde) zijn gebieden aangemeld om te experimenteren met een bredere reikwijdte van het bestemmingsplan. Met deze pilot wordt geëxperimenteerd met de in de toekomstige Omgevingswet beoogde verbreding van het bestemmingsplan tot een omgevingsplan. Zolang de beoogde Omgevingswet niet is vastgesteld en in werking is getreden, geldt een experimenteel omgevingsplan als een buitenwettelijk en vormvrij plan. Met artikel 7c wordt een wettelijke grondslag gegeven aan deze experimentele bestemmingsplannen.

In het kader van dit experiment mag worden afgeweken van de aangegeven onderdelen van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), de Wet geluidhinder (Wgh), het Besluit geluidhinder (Bgh), de Wet milieubeheer (Wm) en het Activiteitenbesluit milieubeheer.

1. In aanvulling op artikel 3.1, eerste lid, van de Wet ruimtelijke ordening kunnen in het bestemmingsplan ook regels worden gesteld, die strekken ten behoeve van het:
 - a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
 - b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies.

De het conceptwetsvoorstel voor de Omgevingswet wordt voorgesteld te streven naar één gebiedsdekkende regeling per overheid: voor de gemeente het omgevingsplan, voor de provincie de omgevingsverordening en voor het waterschap de waterschapsverordening. Deze nieuwe planfiguren hebben een breder, meer integraal karakter dan de bestaande regelingen, die meestal slechts één onderwerp betreffen. Beoogd is om de regels over goede ruimtelijke ordening (zoals bestaande bestemmingsplannen en beheersverordeningen) te integreren met regels over bijvoorbeeld milieu, natuur, cultureel erfgoed (waaronder monumenten, stads- of dorpsgezichten en archeologie), bomen en welstand. De integratie van de regels per overheid in één regeling levert behalve een flinke sanering van documenten naar verwachting ook meer eenduidigheid op voor initiatiefnemende burgers en bedrijven. Het samenvoegen in één regeling stimuleert de afstemming van individuele regels. Strijdigheid tussen en stapeling van regels worden al in het stadium van voorbereiding beter zichtbaar, en kunnen aldus voorafgaand aan de vaststelling worden bijgesteld.

De integratie maakt ook een daadwerkelijk integrale benadering van de fysieke leefomgeving mogelijk. De verbreding ten opzichte van bestaande regelingen leidt er onder andere toe dat het traditionele ruimtelijke ordeningsbegrip «bestemming van de grond» in het wetsvoorstel voor de Omgevingswet is vervangen door het ruimere begrip «functie van de locatie». In het wetsvoorstel voor de Omgevingswet wordt de reikwijdte van het omgevingsplan verbreed tot «een veilige en gezonde fysieke leefomgeving alsmede het doelmatig beheer, gebruik en ontwikkeling van die fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies». Dit betekent een verbreding van het momenteel in artikel 3.1, eerste lid, Wro

opgenomen begrip «een goede ruimtelijke ordening». Door deze verbreding kan de gemeente veel meer zaken integreren in het omgevingsplan dan in het bestemmingsplan. Daardoor wordt het omgevingsplan veel beter geschikt voor het verwezenlijken van integraal gebiedsgericht omgevingsbeleid. Het wordt bijvoorbeeld mogelijk om omgevingswaarden op te nemen, uitgaande daarvan in het omgevingsplan regels te stellen die een adequate milieubescherming waarborgen voor een bepaald aspect in een bepaald gebied, waardoor toedeling van functies aan locaties in dat gebied vervolgens globaler kan zijn («globaler te bestemmen»). Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet kunnen de aan deelnemende gemeenten nu al experimenteren met het opstellen van een bestemmingsplan met een bredere reikwijdte.

2. In afwijking van artikel 3.1, tweede lid, van de Wet ruimtelijke ordening wordt de bestemming van gronden, met inbegrip van de met het oog daarop gestelde regels, binnen een periode van twintig jaar opnieuw vastgesteld. Artikel 3.1, derde tot en met vijfde lid, van de Wet ruimtelijke ordening is niet van toepassing.

Voor deze bestemmingsplannen geldt niet de actualiseringsplicht ex artikel 3.1, tweede lid, Wro. Voor de looptijd van deze bestemmingplannen is aangesloten bij het in de zesde tranche van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet opgenomen experiment met een looptijd van twintig jaar (artikel 7b van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet). Dientengevolge hoeft ook niet te worden voldaan aan de in de jurisprudentie ontwikkelde verplichting dat bij de vaststelling van het bestemmingsplan moet worden aangetoond dat dit binnen tien jaar kan worden gerealiseerd. In het kader van uitnodigingsplanologie treedt de gemeente faciliterend op en neemt ze de ontwikkeling van het gebied niet (altijd) zelf in handen.

Gelet op de verlengde looptijd van het bestemmingsplan, zijn het derde en vijfde lid, van artikel 3.1 Wro niet van toepassing.

3. In afwijking van artikel 3.2 van de Wet ruimtelijke ordening geldt een voorlopige bestemming voor een termijn van ten hoogste tien jaar.

Bij het bestemmingsplan kunnen voorlopige bestemmingen worden toegedeeld en met het oog hierop voorlopige regels worden gegeven. Een voorlopige bestemming geldt voor een daarbij te stellen termijn van ten hoogste tien jaar in plaats van de in artikel 3.2 Wro genoemde maximale termijn van vijf jaar.

4. Het bestemmingsplan kan de door het gemeentebestuur gestelde regels als bedoeld in artikel 108 van de Gemeentewet bevatten die geheel of gedeeltelijk betrekking hebben op de fysieke leefomgeving.

Daarnaast is bepaald dat ook overige voor de fysieke leefomgeving relevante regelingen, die voorheen zouden zijn opgenomen in zelfstandige verordeningen, kunnen worden geïntegreerd in één instrument. Regels op het gebied van de fysieke leefomgeving kunnen daardoor worden gebundeld. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan:

- bescherming van bomen of houtopstanden,
- ligplaatsen voor woonschepen, recreatievaartuigen en terrasboten,
- bedrijfsmatig te exploiteren terrassen,
- kiosken en andere permanente verkooppunten in de openbare ruimte,
- het maken van een inrit of uitweg,
- alarminstallaties die een voor de omgeving opvallend geluid of lichtsignaal kunnen produceren,
- handelsreclame op of aan een onroerende zaak,
- opslaan van roerende zaken in een aangewezen gedeelte van de gemeente of het gedogen daarvan.

5. De regels in het bestemmingsplan kunnen voorts inhouden een verbod om zonder voorafgaande melding aan burgemeester en wethouders een daarbij aangewezen activiteit te verrichten.

Dit lid voorziet in een grondslag voor het in het bestemmingsplan opnemen van een verbod een activiteit te verrichten zonder deze te melden. Wanneer een activiteit potentieel een impact op de leefomgeving kan hebben, kan het via een melding nodig zijn dat de gemeente in staat wordt gesteld om voorafgaand aan het starten van de activiteit nog acties te verrichten, zoals:

- het uitvoeren van een initiële controle vooraf;
- het beoordelen of gelet op de kwetsbaarheid van de omgeving of cumulatie met andere activiteiten het wellicht noodzakelijk is om aanvullende eisen te stellen;
- zelf in het kader van het beheer van de leefomgeving maatregelen te treffen, die een betere bescherming van de leefomgeving waarborgen.

Omdat het niet melden in een dergelijk geval de gemeente deze mogelijkheid ontnemt en tot oneigenlijk voordeel voor de initiatiefnemer kan leiden, bevat deze bepaling de mogelijkheid tot een verbod om de activiteit zonder voorafgaande melding uit te voeren. Mocht een initiatiefnemer daartoe toch overgaan, dan kan in het kader van de handhaving de activiteit zo nodig zelfs stilgelegd worden, om de gemeente alsnog de tijd te bieden voor de noodzakelijke geachte acties.

6. In het bestemmingsplan kunnen tevens regels worden gesteld waarvan de uitleg bij de uitoefening van een bij die regels aan te geven bevoegdheid afhankelijk wordt gesteld van beleidsregels. Daarbij kan worden bepaald dat de beleidsregels worden vastgesteld door de raad of door burgemeester en wethouders.

In het bestemmingsplan kunnen regels worden gesteld waarvan de uitleg bij de uitoefening van een bij die regels aan te geven bevoegdheid afhankelijk wordt gesteld van beleidsregels. Daarbij kan worden bepaald dat de beleidsregels (kunnen) worden vastgesteld door de raad of door burgemeester en wethouders.

Deze constructie is een aanvulling op hetgeen de Algemene wet bestuursrecht (Awb) over beleidsregels regelt.

De raad kan bij de vaststelling van het bestemmingsplan bepalen dat de beleidsregels door de raad zelf of door burgemeester en wethouders moeten worden vastgesteld. De Awb gaat ervan uit dat beleidsregels worden vastgesteld door het bestuursorgaan dat bevoegd gezag bij de toepassing van de beleidsregel is. Deze constructie biedt het gemeentebestuur meer flexibiliteit bij het stellen van criteria die bij de toepassing van een bevoegdheid door het bevoegd gezag moeten worden gehanteerd. Het maakt het desgewenst mogelijk om in een algemene regel in het bestemmingsplan te volstaan met een abstract criterium, waarbij de concrete invulling van dat criterium wordt opgenomen in beleidsregels. Doordat er geen vormvereisten voor beleidsregels gelden, bieden beleidsregels bovendien meer mogelijkheden tot het visueel weergeven en ook meer ruimte voor het aanbrengen van samenhang tussen verschillende onderwerpen van de zorg voor de fysieke leefomgeving. Dit is destijds voor de wetgever aanleiding geweest om welstandscriteria niet langer onderwerp te laten zijn van de gemeentelijke bouwverordening maar van beleidsregels.

Toepassing van deze bevoegdheid door de raad kan bijvoorbeeld aan de orde zijn wanneer in het gemeentelijke bestemmingsplan over parkeervoorzieningen voor de te bouwen gebouwen de abstracte regel is opgenomen «Indien de omvang of de bestemming van het gebouw daartoe aanleiding geeft, moet ten behoeve van het parkeren of stallen van auto's in voldoende mate ruimte zijn aangebracht, waarbij rekening moet worden gehouden met de eventuele bereikbaarheid per openbaar vervoer». Deze

regel werkt juridisch door via de toetsingsgronden die het bevoegd gezag (veelal burgemeester en wethouders) moet toepassen bij het nemen van een beslissing over een aanvraag om omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit. Het zesde lid maakt het mogelijk om dan in het omgevingsplan tevens te bepalen dat burgemeesters en wethouders beleidsregels over de toepassing van die regel moeten vaststellen, zodat voor een ieder duidelijk wordt in welke gevallen aan de regel wordt voldaan.

Beleidsregels zorgen voor consistent overheidshandelen in de uitvoeringspraktijk. Zij maken duidelijk hoe een bestuursorgaan een bevoegdheid in concrete gevallen zal toepassen, bijvoorbeeld bij het beslissen op aanvragen om omgevingsvergunning. Daarmee dragen beleidsregels bij aan een voorspelbare overheid en het voorkomen van willekeur bij de uitoefening van bevoegdheden. Zoals aangegeven gaat het om regels uit het bestemmingsplan waarvan bij de toepassing gebruik wordt gemaakt van beleidsregels. Bij de toetsing aan de beleidsregel kan gebruik worden gemaakt van de inherente afwijkingsbevoegdheid, echter uitsluitend voor activiteiten die binnen de regel passen. Indien een activiteit afwijkt van de in het omgevingsplan opgenomen regels kan uitsluitend medewerking worden verleend via een afwijking van het bestemmingsplan. Wanneer een afwijking van een bestemmingsplanregel wordt aangevraagd kan geen gebruik worden gemaakt van de inherente afwijkingsbevoegdheid, maar uitsluitend met een omgevingsvergunning worden afgeweken van het bestemmingsplan.

7. Als de regels, bedoeld in het zesde lid, betrekking hebben op het uiterlijk van bouwwerken en bij de toepassing een interpretatie behoeven, stelt de raad de criteria vast die worden toegepast bij de beoordeling van het uiterlijk van een bouwwerk waarop de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit betrekking heeft. Deze criteria zijn zoveel mogelijk toegesneden op de onderscheiden bouwwerken. In afwijking van artikel 12b van de Woningwet wordt het advies van de welstandscommissie dan wel de stadsbouwmeester slechts op die criteria gebaseerd.

In dit lid is bepaald dat door de raad in elk geval beleidsregels moeten worden vastgesteld wanneer regels in het bestemmingsplan betrekking hebben op het uiterlijk van bouwwerken en bij de toepassing een interpretatie behoeven. In die beleidsregels moeten dan de criteria zijn opgenomen die het bevoegd gezag toepast bij de beoordeling van het uiterlijk van een bouwwerk waarop de aanvraag om een omgevingsvergunning voor een bouwactiviteit betrekking heeft. Daarmee wordt aangesloten bij de regeling over het uitoefenen van welstandstoezicht zoals die in de Woningwet was opgenomen, waarbij de welstandscriteria in beleidsregels moeten zijn opgenomen (gemeentelijke welstandsnota). De raad beslist daarbij zelf of en zo ja, in welke delen van de gemeente en voor welke bouwwerken welstandstoezicht uitgeoefend gaat worden. Wanneer de raad voor het uitoefenen van welstandstoezicht kiest, moet het omgevingsplan regels daarover bevatten en moeten de te hanteren welstandscriteria door de raad in beleidsregels worden vastgelegd wanneer de daarover in het omgevingsplan opgenomen criteria bij hun toepassing interpretatie behoeven. Die criteria moeten zoveel mogelijk zijn toegesneden op de onderscheiden categorieën bouwwerken.

8. Voor de in het experiment betrokken bestemmingsplannen geldt dat indien daarin onbenutte bouw- of gebruiksmogelijkheden worden wegbestemd, de planschade in ieder geval als voorzienbaar in de zin van artikel 6.3, aanhef en onder a, van de Wet ruimtelijke ordening wordt aangemerkt, indien:

- deze herziening ten minste drie jaar voor de vaststelling van het bestemmingsplan is aangekondigd;
- van de voorgenomen herziening kennis is gegeven aan de eigenaren in het gebied, en
- gedurende deze termijn de mogelijkheid bestond de bouw- of gebruiksmogelijkheden te realiseren.

Bij de vaststelling van het bestemmingsplan kan worden besloten dat in afwijking van artikel 6.1, eerste lid, Wro geen recht op planschade bestaat bij het vervallen van planologische bouw- en

gebruiksmogelijkheden die ten minste drie jaar ongebruikt zijn gebleven. Het idee van het experiment is om nieuwe initiatieven te faciliteren. Veel gemeenten hebben voor de crisis bestemmingsplannen opgesteld om bijvoorbeeld de bouw van woningen, kantoren of bedrijventerreinen mogelijk te maken. In de huidige tijd is er weinig tot geen vraag naar deze functies, terwijl er vaak wel animo is om op de hiervoor bestemde gronden andere activiteiten te ontplooiën. Deze activiteiten kunnen een vliegwielfunctie hebben om de ontwikkeling van het gebied van de grond te krijgen. Indien hiervoor echter een wijziging van het bestemmingsplan nodig is, zijn veel gemeenten geneigd om hier niet in mee te gaan, omdat zij vrezen met hoge planschadeclaims te worden geconfronteerd. In het kader van dit experiment wordt aan de deelnemende gemeenten de mogelijkheid geboden om bij de vaststelling van het bestemmingsplan, te bepalen dat geen recht op planschade bestaat bij het vervallen van planologische bouw- en gebruiksmogelijkheden die ten minste drie jaar ongebruikt zijn gebleven. Het gaat daarbij om bouw- en gebruiksmogelijkheden die bestonden op grond van het bestemmingsplan dat door dit plan wordt vervangen. Om te voorkomen dat eigenaren van braakliggende gronden plotseling met een gewijzigde bestemming worden geconfronteerd, zullen zij tijdig op de hoogte worden gesteld van het voornemen tot wijziging van het bestemmingsplan. Een eigenaar die op dat moment een project in voorbereiding heeft of voornemens is om op korte termijn met de voorbereiding te beginnen, heeft dan voldoende gelegenheid om dat bij de gemeente te melden (als dat al niet is gebeurd), zodat het project in het nieuwe plan kan worden meegenomen. Op deze wijze wordt tevens invulling gegeven aan het begrip «voorzienbaarheid» in artikel 6.3, aanhef en eerste lid, Wro. Indien de eigenaar zich niet meldt, heeft hij blijkbaar niet de behoefte om de bestemming te verwezenlijken en kan worden geconcludeerd dat deze niet uitvoerbaar is.

9. Bij de voorbereiding, vormgeving, inrichting en beschikbaarstelling van het bestemmingsplan kan worden afgeweken van:
- a. de volgende artikelen van het Besluit ruimtelijke ordening:
 - 1°. 1.2.1, tweede lid, en 1.2.1a, onderdeel a, onder de voorwaarde dat het ontwerp van het bestemmingsplan of het vastgestelde bestemmingsplan elektronisch op een algemeen toegankelijke wijze beschikbaar wordt gesteld en blijft op een door de raad te bepalen internetadres. In dat geval bevat de landelijke voorziening, bedoeld in artikel 1.2.1, tweede lid, een verwijzing naar dit internetadres;
 - 2°. 3.1.6, eerste lid, onder f, en vierde lid, onder c;
 - b. de bij de ministeriële regeling, bedoeld in artikel 1.2.6 van het Besluit ruimtelijke ordening, gestelde regels of nadere regels.
 - c. hoofdstuk VIIIa van de Wet Geluidhinder, met dien verstande dat:
 - 1°. in afwijking van afdeling 1 van dat hoofdstuk een besluit als bedoeld in artikel 110a van die wet deel kan uitmaken van het bestemmingsplan, en dat
 - 2°. in afwijking van afdeling 2 van dat hoofdstuk de mate van detail van de ten behoeve van de vaststelling van de geluidbelasting te verrichten akoestische onderzoeken kan worden afgestemd op het detailniveau en de fase van voorbereiding van het bestemmingsplan;
 - d. artikel 5.4 van het Besluit geluidhinder, met dien verstande dat:
 - 1°. een besluit als bedoeld in artikel 110a van de Wet Geluidhinder deel kan uitmaken van het bestemmingsplan en
 - 2°. de mate van detail van de ten behoeve van de vaststelling van de geluidbelasting te verrichten akoestische onderzoeken kan worden afgestemd op het detailniveau en de fase van voorbereiding van het bestemmingsplan.

Bij de voorbereiding, vormgeving, inrichting en beschikbaarstelling van het bestemmingsplan kan worden bepaald van welke hieronder genoemde artikelen wordt afgeweken. Er bestaat dus geen verplichting om met alle hier genoemde afwijkingsmogelijkheden te experimenteren. Aan de deelnemende gemeenten worden dezelfde mogelijkheden geboden, maar het is aan de gemeentebesturen zelf om te bepalen in hoeverre hiervan gebruik wordt gemaakt.

Besluit ruimtelijke ordening (Bro)

Zoals hiervoor bij de toelichting op het eerste lid reeds is aangegeven, wordt de reikwijdte van het bestemmingsplan in het wetsvoorstel voor de Omgevingswet verbreed tot «een veilige en gezonde fysieke leefomgeving alsmede het doelmatig beheer, gebruik en ontwikkeling van die fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke functies». Dit betekent een verbreding van het momenteel in artikel 3.1, eerste lid, Wro opgenomen begrip «een goede ruimtelijke ordening». Door deze verbreding kan de gemeente in het omgevingsplan veel meer zaken integreren dan in het bestemmingsplan.

In de huidige situatie dienen de bestemmingsplannen te voldoen aan de op basis van artikel 1.2.6. Bro opgestelde Regeling standaarden ruimtelijke ordening 2012. Deze regeling bevat vereisten inzake vormgeving, inrichting en elektronische beschikbaarstelling van het plan. Nu geëxperimenteerd gaat worden met een bredere reikwijdte van het bestemmingsplan, ligt het niet voor de hand om deze plannen te baseren op de huidige standaarden, aangezien deze zijn geënt op het begrip «een goede ruimtelijke ordening». Om deze reden kan de gemeente besluiten om af te wijken van de geldende standaarden. Aangezien dit tot gevolg zou kunnen hebben dat het «brede'plan niet op www.ruimtelijkeplannen.nl kan worden geplaatst, wordt een alternatieve voorziening getroffen. In die gevallen dient de gemeente ervoor zorg te dragen dat op een andere algemeen toegankelijke wijze beschikbaar wordt gesteld en blijft op een door de raad te bepalen internetadres. Op www.ruimtelijkeplannen.nl wordt dan, bijvoorbeeld in een pdf-bestand een contour zonder geo-inhoud geplaatst, met daarbij (of daarin) een duidelijke verwijzing naar het internetadres. Op dat internetadres kan niet worden volstaan met het tonen van een pdf.

In afwijking van artikel 3.1.6, vierde lid, onder c, hoeft de toelichting op het bestemmingsplan geen beschrijving te bevatten van de wijze waarop de krachtens hoofdstuk 5 van de Wet milieubeheer vastgestelde milieukwaliteitseisen bij het plan zijn betrokken. Het past niet bij de opzet van het bestemmingsplan en organische groei om voorafgaand aan de vaststelling door de gemeente in detail te laten onderzoeken welke gevolgen de met het plan mogelijk gemaakte ontwikkelingen voor het milieu zullen hebben. Deze verantwoordelijkheid wordt, op een later moment, (grotendeels) bij de initiatiefnemer neergelegd. De systematiek wordt dat de gemeente voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan de gevolgen voor het milieu globaal onderzoekt en dat de initiatiefnemer in het kader van de vergunningverlening de gevolgen van zijn initiatief (meer) in detail in beeld brengt. Op deze manier kan het onderzoek beperkt blijven tot de gevolgen van het concrete initiatief, daar waar in de huidige situatie bij de voorbereiding van een bestemmingsplan allerlei onderzoeken worden gedaan naar de gevolgen van ontwikkelingen die het plan weliswaar mogelijk maakt, maar die in de praktijk niet zullen worden gerealiseerd. Volledigheidshalve wordt hier nog opgemerkt dat de wet- en regelgeving op het gebied van de milieueffectrapportage onverkort van toepassing blijft.

Eén van de onderscheidende kenmerken van organische groei is dat de gemeente mogelijke ontwikkelingen vooral faciliteert en in mindere mate zelf de uitvoering van het bestemmingsplan ter hand neemt. Het bestemmingsplan kan worden gezien als een uitnodiging aan initiatiefnemers en ontwikkelaars om de mogelijkheden die het plan biedt te benutten. Nu de ontwikkeling van het gebied

aan de markt wordt overgelaten, kan niet van de gemeente worden verlangd dat ze reeds bij het opstellen van het bestemmingsplan aangeeft hoe dit zal worden uitgevoerd. Om deze reden is artikel 3.1.6, eerste lid, onderdeel f, niet van toepassing.

Wet Geluidhinder (Wgh) en Besluit geluidhinder (Bgh)

In hoofdstuk VIIIa, afdeling 2 (de artikelen 110d t/m 110i), Wgh en artikel 5.4 Bgh worden regels gesteld waaraan een akoestisch onderzoek en een verzoek om vaststelling van een hogere grenswaarde moeten voldoen. Dit betreft o.a. het detailniveau van een akoestisch onderzoek, dat in het kader van een ruimtelijk plan moet worden uitgevoerd. Dit detailniveau is afgestemd op de bestaande ruimtelijke besluiten. De voor de pilotgebieden gewenste bestemmingsplannen met een bredere reikwijdte bevatten een regeling op hoofdlijnen. Het akoestisch onderzoek dat de akoestische validiteit van dit omgevingsplan moet onderschrijven, zal op dit hogere abstractieniveau moeten worden afgestemd. Eén en ander past binnen de denkrichting van Swung-2. «Swung» staat daarbij voor «Samenwerken in de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid». Onder deze noemer wordt momenteel gewerkt aan een grootschalige aanpassing van de Wet Geluidhinder. De invoering van geluidproductieplafonds voor de rijksinfrastructuur (Swung-1) is per 1 juli 2012 geregeld middels het opnemen van een nieuw hoofdstuk 11 (Geluid) in de Wet milieubeheer. In het traject Swung-2 wordt de geluidsregelgeving rond provinciale en gemeentelijke wegen en rond gezoneerde industrieterreinen aangepast. Op 28 maart 2013 heeft de staatssecretaris van IenM een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin de beleidskeuzes voor Swung-2 zijn verwoord.³ Het onderzoek dient daarbij vanzelfsprekend wel voldoende concrete informatie te bevatten om bijvoorbeeld het besluit tot het verlenen van hogere waarden in het bestemmingsplan te kunnen integreren. Ook in een globaal bestemmingsplan moet worden onderbouwd dat de wens tot het realiseren van geluidsgevoelige functies reëel is. In de fase van planvorming is het namelijk nog mogelijk om geluidsproblemen te voorkomen door middel van een andere inrichting van het gebied. Om deze reden is het niet toegestaan om het meer gedetailleerde geluidsonderzoek volledig door te schuiven naar de procedure die moet leiden tot het afgeven van een omgevingsvergunning. Verder is in de huidige praktijk het besluit tot vaststelling van de hogere grenswaarde op grond van de Wet Geluidhinder een separaat besluit naast het ruimtelijke besluit. Omdat de grondslag en de ruimtelijke verantwoording van een ontheffing van de voorkeursgrenswaarde voortvloeit uit en is opgenomen in het bestemmingsplan met brede reikwijdte, wordt dit plan het vehikel voor het vaststellen van de hogere grenswaarde. Dit besluit is daarmee geïntegreerd in het bestemmingsplan.

10. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan kan de raad besluiten af te wijken van artikel 6.12, eerste en derde lid, van de Wet ruimtelijke ordening, met dien verstande dat een exploitatieplan door burgemeester en wethouders kan worden vastgesteld bij een omgevingsvergunning voor het bouwen.

Bij de vaststelling van een bestemmingsplan kan er worden afgeweken van de verplichting ex artikel 6.12, eerste en derde lid, Wro zodat de verplichting tot het vaststellen van een exploitatieplan door kan schuiven naar de concrete aanvraag van een omgevingsvergunning. Dit past goed bij de in de pilots gewenste uitnodigingsplanologie. Daarbij is het wenselijk om via het bestemmingsplan uit te nodigen om tot een organische ontwikkeling van een gebied te komen. De ontwikkeling van het gebied wordt daarbij voor een belangrijk deel aan (private) initiatiefnemers overgelaten. Het is in die gevallen over het algemeen niet gewenst om al bij de wijziging van het bestemmingsplan te worden geconfronteerd met de verplichting om een exploitatieplan vast te stellen.

Het kostenverhaalsinstrumentarium wordt met de afwijking geflexibiliseerd. De verplichting om kosten te verhalen blijft in stand. Uiteraard is het ook bij het verlenen van de vergunning mogelijk om af te zien van

het opstellen van een exploitatieplan indien het kostenverhaal anderszins is verzekerd (indien bijvoorbeeld een anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer is gesloten).

11. Artikel 8.42b van de Wet milieubeheer en artikel 2.19 van het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn op het bestemmingsplan van overeenkomstige toepassing.

Artikel 8.42 Wm bevat de mogelijkheid voor het vaststellen van een maatwerkvoorschrift voor inrichtingen waarop het Activiteitenbesluit milieubeheer van toepassing is. Voor de pilotgebieden kunnen gebiedsgerichte milieuvoorschriften tevens worden opgenomen in het bestemmingsplan. Dit is geregeld door aan te haken bij artikel 8.42b Wm. Daarbij geldt dat de in het bestemmingsplan opgenomen regels van invloed zijn op de milieuhygiënische kwaliteit van de leefomgeving die met het bestemmingsplan moet worden geborgd. Bovendien kunnen door de koppeling met het bestemmingsplan deze regels van toepassing zijn op een bestemming of toegekende functie in plaats van op individuele inrichtingen. Tenslotte wordt door de koppeling aan het ruimtelijke besluit het vaststellen van het maatwerkvoorschrift digitaal kenbaar gemaakt.

In artikel 2.17 van het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn grenswaarden opgenomen voor geluidbelasting ter hoogte van gevoelige bestemmingen. Met name in gebieden waarin de gebiedsontwikkeling wordt gekenmerkt door een grote mate van functiemeningen, kunnen deze grenswaarden een beperking van de ontwikkelingsmogelijkheden met zich meebrengen. Er zal bij organische gebiedsontwikkeling over het algemeen slechts sprake zijn van een relatief beperkte duur van deze hogere milieubelasting. Hierin ligt de redelijkheid van de tijdelijke relatief hogere milieubelasting besloten. Er wordt dan ook afgeweken van de in de voornoemde artikelen opgenomen grenswaarden. Dit met dien verstande dat de onderbouwing van deze ontheffing kan worden neergelegd in het bestemmingsplan. Daarmee wordt vooruitgelopen op de inwerkingtreding van artikel 2.19 van het Activiteitenbesluit milieubeheer. Dit artikel biedt gemeenten de mogelijkheid om bij verordening een afwijkende geluidsnorm vast te stellen. In afwachting van het opstellen van een modelverordening door de VNG treedt dit artikel voorlopig niet in werking. In het kader van dit experiment zal onder andere worden bekeken op welke wijze de afwijkende norm in het bestemmingsplan kan worden opgenomen. Indien een gemeente daarvoor kiest, betekent dat overigens wel dat de afwijkende norm, evenals de rest van het bestemmingsplan, vatbaar is voor bezwaar en beroep.

12. De raad kan de bevoegdheid tot het wijzigen van onderdelen van het bestemmingsplan delegeren aan burgemeester en wethouders.

Het twaalfde lid biedt de raad de mogelijkheid om de bevoegdheid tot het wijzigen van (ondergeschikte) onderdelen van het bestemmingsplan aan burgemeester en wethouders te delegeren. De Wro kent in de vorm van bijvoorbeeld uitwerkings- en wijzigingsplannen en binnenplanse vrijstellingen een aantal planfiguren waarbij burgemeester en wethouders het bestemmingsplan binnen door de raad gestelde kaders kunnen aanpassen. Deze planfiguren zijn in de wet vrij strikt geregeld. In het tiende lid wordt meer vrijheid geboden, doordat de hiervoor genoemde planfiguren niet worden benoemd en ook andere wijzigingen van het bestemmingsplan hieronder vallen. Daarbij wordt het aan de raad overgelaten om de grenzen voor burgemeester en wethouders te bepalen.

13. Dit artikel is van toepassing op de volgende plangebieden:

- a. Oosterwold in de gemeenten Almere en Zeewolde, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 37;
- b. Weerwater in de gemeente Almere, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 38;
- c. Toeristisch, recreatieve zone (inclusief het TT-circuit) in de gemeente Assen, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 39;

- d. Spoorzone in de gemeente Culemborg, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 40;
- e. Binckhorst in de gemeente Den Haag, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 41;
- f. luchthaven Twente in de gemeente Enschede, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 42;
- g. Bloemendalerpolder in de gemeenten Muiden en Weesp, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 43;
- h. Hembrugterrein in de gemeente Zaanstad, zoals aangegeven op de kaart in bijlage 44.

BIJLAGE 2: Continu en gepiekt geluid

SOVON, eerste rapport, geeft over continu en gepiekt geluid het volgende aan:

- Continu geluid

Veel onderzoek is gedaan naar de invloed van verkeer op hoofdwegen op vogels. Hieruit blijkt dat veel soorten broedvogels in verlaagde dichtheden voorkomen langs hoofdwegen, waaronder alle te beoordelen soorten (alleen voor Kneu is dat mogelijk het geval) (Reijnen & Foppen 1991, Foppen *et al.* 2002). Verondersteld wordt dat dit veroorzaakt wordt door verkeerslawaaï, maar vooral in open gebied is dit lastig te scheiden van visuele verstoring.

Naar de effecten van andere vormen van langdurig lawaai op vogels is minder onderzoek gedaan. Uit een Canadese studie bleek dat de dichtheid van meerdere soorten kleine zangvogels in een bosgebied lager was nabij energiecentrales waar veel geluid werd geproduceerd dan nabij energiecentrales die stil waren (Bayne *et al.* 2008 in Krijgsveld *et al.* 2008).

We schatten voor deze analyse in dat het geluidsniveau van continu achtergrondgeluid in het plangebied onder het effectniveau voor vogels zal zijn (de grenswaarde voor effecten is c 50 Decibel gemiddeld per etmaal). Serieuze afnames in dichtheden worden pas gevonden vanaf 60-70 Decibel continu verkeersachtig geluid gemiddeld over een etmaal (Reijnen & Foppen 1991).

- Gepiekt geluid

Verkeerslawaaï betreft langdurig continu lawaai en de effecten daarvan op vogels zijn daarom niet vergelijkbaar met kortstondig, infrequent optredend geluid, zoals van vliegverkeer, motortests en popconcerten. Uit de studies die tot nu toe zijn verricht bij motorraces, popconcerten blijkt geen aantoonbaar effect op aanwezige aantallen broedvogels (Henkens *et al.* 2010, Krijgsveld *et al.* 2012). Vliegverkeer met name het starten, opstijgen en landen gaat gepaard met veel geluid en vermoedelijk ook visuele verstoring. Weliswaar zijn effecten met name op grote vogelsoorten aangetoond, in de zin van wegvliegen of alertheid, maar omdat het lawaai kortstondig is keren de vogels meestal later weer terug. Er blijkt uit een literatuurreview geen effecten bekend van (laag)vliegen op zangvogels, en op de aanwezigheid ervan in het bijzonder (van der Griff *et al.* 2008). Korte termijn-effecten van relatief laag frequent vliegverkeer bij Vliegveld Weeze op broedvogeldichtheden in de nabij gelegen Maasduinen konden niet worden aangetoond (Foppen *et al.* 2005). Benadrukt wordt dat in deze studies niet is gekeken naar effecten op stress en voortplanting en overleving en dat het korte termijnstudies betreft. Verder is geen relatie bekend over de frequentie van het optreden van gepiekt geluid en verstoring van vogels. Wat het lastig maakt om uitspraken te doen over de frequentie waarmee evenementen met gepiekt geluid kunnen worden georganiseerd zonder dat sprake is van verstorende effecten op vogels. Hiervoor zou ter plekke vinger-aan-de-pols-monitoring kunnen worden gedaan.

Voor deze studie wordt aangenomen dat sprake is van laag frequent optredend gepiekt geluid, zodat geen sprake is van (vrijwel) continue geluidsbelasting en dat, op grond van het bovenstaande, niet van wezenlijke invloed is op de aanwezigheid van de te beoordelen soorten broedvogels.

In het tweede onderzoek wordt van hetzelfde uitgegaan:

- Geluid en vogels

Om de mogelijke impact van chronische geluidsbelasting van bedrijvigheid en gepiekt geluid van evenementen op vogels in de effectanalyse te kunnen meenemen is in aanvulling op wat in Sierdsema *et al.* (2013) is geschreven een korte literatuurstudie uitgevoerd. Op het "web of science" en in de catalogus van de Sovon-bibliotheek is gezocht naar relevant publicaties (exclusief verkeersstudies, een onderwerp dat reeds uitvoerig is onderzocht). In de bijlage worden deze publicaties samengevat. Hieronder worden de grote lijnen die hieruit kunnen worden afgeleid besproken.

- Impact chronische geluidsbelasting op vogels

Er is de laatste jaren veel onderzoek gedaan aan chronisch antropogeen (= door de mens veroorzaakt) geluid zoals industrieel geluid en stadsgeluiden en hoe dit de biologie van vogels beïnvloedt. Deze wijzen

erop dat er vergelijkbare effecten zijn als van verkeer op vogels. Er is onderzoek gedaan naar de mechanismen via welke geluid kan ingrijpen op populatie/parameters. Er zijn veel aanwijzingen dat vooral vogelgeluiden met lage tonen gemaskeerd worden door chronische geluidsbelasting (zowel stadsgeluid, als industrieel geluid bevatten veel lage tonen (<2000 kHz) waarmee de communicatie verstoord wordt, wat gevolgen kan hebben voor broedsucces en fitness. Op grond hiervan is het aannemelijk dat vooral soort die communiceren met lage tonen gevoelig zijn voor dit soort geluidsbelasting). Effecten werden vastgesteld vanaf 50-60 dB(A). Effectafstanden worden niet gegeven.

- Impact gepiekte geluidsbelasting op vogels

Naast chronisch aanwezige geluidsbelasting, veroorzaken sommige bronnen kortstondig geluid. Ook hierin kunnen gradaties worden onderscheiden van een eenmalige knal, een passerend vliegtuig tot een popconcert dat een dag(deel) duurt. In dit document duiden we dit soort geluidsbronnen alle aan met "gepiekte geluidsbelasting". Over de impact van dit soort geluidsbelasting op vogels zijn nauwelijks andere studies gevonden, dan die al genoemd zijn in Sierdsema et al. (2013). Sommige soorten laten verstoringsreacties zoals (tijdelijk) vluchten zien bij plotseling optredend sterk geluid, maar ander niet. Er zijn ook aanwijzingen dat als geluid regelmatig terugkeert er adaptatie optreedt (Klein 2008). Er zijn geen nieuwe studies die direct naar dichtheden of reproductieparameters en gepiekt optredend geluid hebben gekeken.

- Geluidbelasting - Chronisch geluid

Op grond van de beschikbare literatuurkennis kan worden uitgegaan van effecten op dichtheden van vogels vanaf 50dB(A). Het gaat hierbij een 24-uursgemiddelde. Geluidsbronnen die hogere pieken hebben dan 50dB, maar geen 24-uursgemiddelde hoger dan 50dB vallen onder gepiekt geluid. De gevoelige soorten zijn naar verwachting vooral soorten die in lage tonen communiceren. Omdat hiervan geen overzicht voorhanden is kan voor de effect-analyse het best worden uitgegaan van de op basis van meerdere verkeersanalyses aangetoonde negatief gevoelige soorten gepubliceerd in Foppen et al. (2002).

- Geluidsbelasting - Gepiekt geluid

Er zijn geen aanwijzingen dat laag frequent optredende gepiekt geluid van invloed is op de dichtheden van vogels. Aanname betreffende optredend gepiekt geluid is dat incidenteel optredend geluid van evenementen op de werkparken (10 keer per deelgebied per jaar) niet wezenlijk van invloed is op dichtheden van broedvogels. Als het frequenter optreedt kan de impact van het geluid beter worden beoordeeld als chronisch optredend geluid.

BIJLAGE 3 VOORBEELDEN BELEVING GELUIDNIVEAUS

Bron: Geluidnota Gemeente Enschede van 2011. De gegeven waarden zijn slechts voorbeelden. Er kunnen geen rechten aan worden ontleend.

dB(A)	Beleving	Voorbeelden
0	Hoordrempel	
10	Netaan hoorbaar	Normale ademhaling, vallend blad
20		Radiostudio, boomblaadjes in de wind, fluisteren op 1.5 m
30	Erg stil	Bibliotheek (30-40 dB), zacht gefluister op 5 m, opnamestudio
40		Huiskamer, slaapkamer, rustig kantoor, rustige woonbuurt, vogels bij zonsopkomst, zacht geroezemoes in een klas
50	Rustig	Licht autoverkeer op 30 m, eigen kantoorkamer, regen, koelkast, in het bos
55		Koffiezetapparaat, elektrische tandenborstel (50-60 dB)
60	Indringend	Airconditioning (50-75 dB), normale conversatie, wasmachine (50-75 dB), vaatwasser (55-70 dB), naaimachine, wasdroger, pianospel (60-70 dB), F16A straaljager op 6000 m hoogte (59 dB)
70	Storend bij telefoneren	Verkeer op de snelweg, druk kantoor, elektrische scheerapparaat (50-80), stofzuiger (60-85 dB), geluid van hard staande TV, auto op 15 m, fortissimo zingen op 1 m afstand
75		Elektrische mixer, koffiemolen (70-80 dB), druk restaurant (70-85 dB), F16A straaljager op 3000 m hoogte (74 dB)
80	Hinderlijk	Wekkeralarm op 0.7 m, haardroger (60-95 dB), rumoerig kantoor, zwaar verkeer (80-85 dB) op 15 m, toilet doorspoelen (75-85 dB), deurbel, rinkelende telefoon, fluitende ketel, gemotoriseerde maaimachine (65-95 dB), machinaal handgereedschap, pneumatisch gereedschap op 15 m, kamermuziekorkestje (75-85 dB), klassieke gitaar van dichtbij
85		Handzaag, mixer met ijs (83 dB), foodprocessor (80-90 dB), F16A straaljager op 1500 m hoogte, geluid van vliegtuig door de geluidsbarrière (80-89 dB)
90	Zeer hinderlijk, gehoorbeschadiging na 8 uur	Zware vrachtwagen op 15 m, bulldozer op 15 m, druk stadsverkeer, mixer (80-90 dB), tractor, vrachtwagen, schreeuwend praten, gejuich bij rustig sportevenement, gillend kind, passerende motorfiets, kleine luchtcompressor
95		Elektrische drillboor, op de snelweg rijden met open dak, viool (84-103 dB), fluitspel van dichtbij (85-111 dB), trombone van dichtbij (85-114 dB), F16A straaljager op 600 m hoogte
100	Zeer luid	Zware vuilniswagen, naar vuurwerk kijken, metro (90-115 dB), machine in fabriek, klas in timmerschool, motorfiets (95-110 dB),

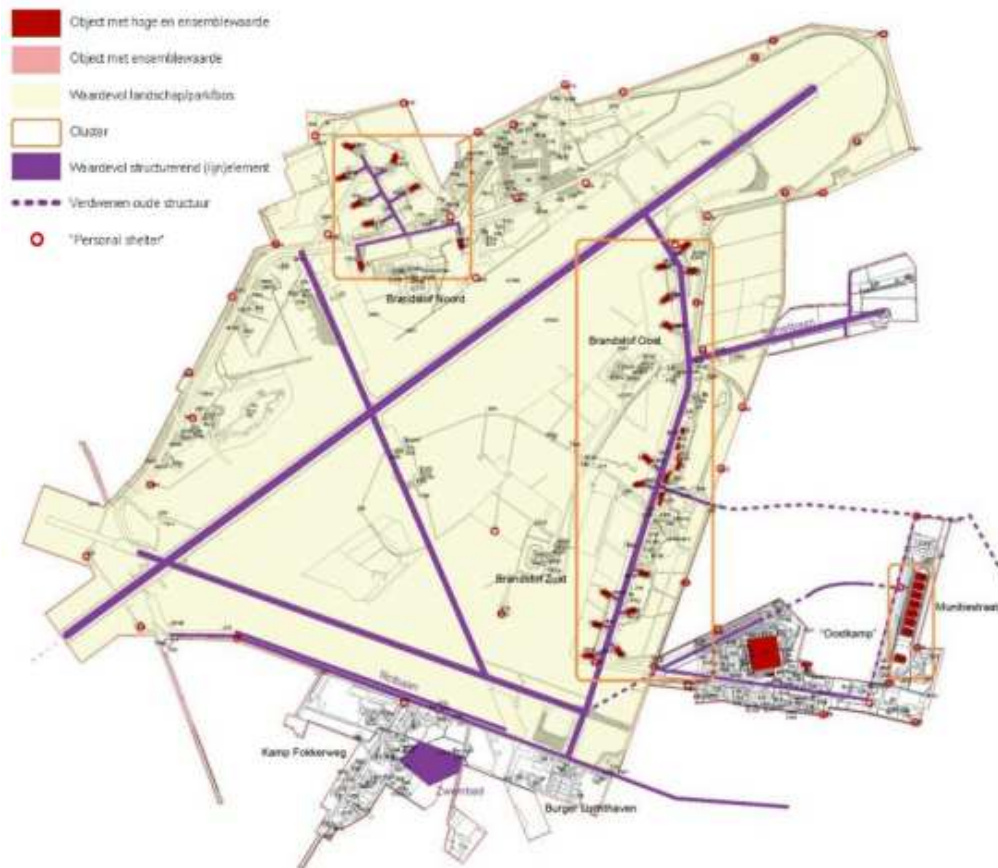
		sneeuwmobiel, danszaal, boom box, diesel vrachtwagen, ketelslager, grote luchtcompressor, pneumatische beitel, krachtig spuitend gaslek versnellingsbak auto, in de auto op drukke snelweg, F16A straaljager op 300 m hoogte
105		Sneeuwblazer, helikopter op 30 m (100-105 dB), krachtige maaimachine, pauken, roffel op grote trom, F16A straaljager op 150 m hoogte (107 dB)
110	Extreem luid	Heimachine, rockconcert (110-130 dB), schreeuwen in iemands oor, gillend huilende baby, speelgoed piepbeestje dicht tegen het oor, motorzaag, bladblazer, disco, drukke videospelhal, symfonieorkest gemiddeld niveau, onveilige walkman op zijn hardst (112 dB), op een sneeuwmobiel rijden, zandstralen, hard spelende radio of hifi, F16A straaljager op 90 m hoogte
115		Krijsende metrowielen
120		Luidste menselijke stem, autoclaxon op 1 m, startend vliegtuig op 70 m, klinkhamer, kettingzaag (120-125 dB), hameren op een spijker, pneumatische boor (100-120 dB), zware machine, sirene van ambulance, voetbal in het stadion (117 dB), klas met schreeuwende kinderen
125		Hifi in de auto (normale installatie), piek van symfonieorkest (120-137 dB)
130		Donderslag (120-130 dB), pneumatische hamer, zeer krachtige boormachine, luchtalarm, slagwerksectie van orkest, stockcar race, grote ventilator van 100000 kuub/uur
135	Pijngrens volgens andere bron	Sommige luide speelgoedpiepbeestjes
140	Pijngrens	Luchtalrmsirene van dichtbij, vliegtuigen op vliegdekschip, propellervliegtuig van dichtbij, straalvliegtuig op 300 m (135-145 dB)
150	Permanente gehoorschade volgens andere bron	Startend straalvliegtuig van dichtbij, artillerie op 150 m, voetzoeker, knallen van een ballon (157 dB), piek van rockconcert of normaal niveau nabij de luidsprekers
160		Ramjet van dichtbij, vuurwerk op 1.5 m, gewerschot (163 dB), pistoolschot (166 dB)
170		Schot van krachtig hagelgeweer
180	Onherstelbare gehoorschade	Raketlanceerplatform
194		Saturnusraket (geluidsdruk is 1 atm)

BIJLAGE 4 – Milieu categorieën en richtafstanden

OMSCHRIJVING	AFSTANDEN IN METERS		GELUID	GEVAAR	VERKEER	GROOTSTE AFSTAND	CAT	CATEGORIE
	GEUR	STOF						
Rubberbandenfabrieken	300	50	300	100	2	300	4.2	4.2
Machine- en apparatenfabrieken incl. reparatie:							#N/B	
- p.o. < 2.000 m2	30	30	100	30	2	100	3.2	3.2
- p.o. >= 2.000 m2	50	30	200	30	3	200	4.1	4.1
- met proefdraaien verbrandingsmotoren >= 1 MW	50	30	300	30	3	300	4.2	4.2
Elektromotoren- en generatorenfabrieken incl. reparatie	200	30	30	50	1	200	4.1	4.1
Autofabrieken en assemblagebedrijven							#N/B	
- p.o. < 10.000 m2	100	10	200	30	3	200	4.1	4.1
- p.o. >= 10.000 m2	200	30	300	50	3	300	4.2	4.2
Carrosseriefabrieken	100	10	200	30	2	200	4.1	4.1
Aanhangwagen- en opleggerfabrieken	30	10	200	30	2	200	4.1	4.1

Auto-onderdelenfabrieken	30	10	100	30	2	100	3.2	3.2
Rijwiel- en motorrijwielfabrieken	30	10	100	30	2	100	3.2	3.2
Transportmiddelenindustrie n.e.g.	30	30	100	30	2	100	3.2	3.2
Autoplaatwerkerijen	10	30	100	10	1	100	3.2	3.2
Autobeklederijen	0	0	10	10	1	10	1	1
Autosputinrichtingen	50	30	30	30	1	50	3.1	3.1
Computerservice- en informatietechnologie- bureau's e.d.	0	0	10	0	1	10	1	1
Natuurwetenschappelijk speur- en ontwikkelingswerk	30	10	30	30	1	30	2	2
Theaters, schouwburgen, concertgebouwen, evenementenhallen	0	0	30	0	3	30	2	2
Skelter- en kartbanen, in een hal	10	0	50	10	2	50	3.1	3.1
Skelter- en kartbanen, open lucht, < 8 uur/week in gebruik	50	30	500	30	2	500	5.1	5.1
Skelter- en kartbanen, open lucht, >=8 uur/week in gebruik	50	50	1000	30	2	1000	5.3	5.3
Autocircuits, motorcrossterreinen e.d., < 8 uur/week in gebruik	100	50	700	50	3	700	5.2	5.2
Autocircuits, motorcrossterreinen e.d., >=8 uur/week in gebruik	100	100	1500	50	3	1500	6	6

Bijlage 5 – Waardevolle cultuurhistorische elementen en structuren

Afbeelding 49: Waardevolle cultuurhistorische elementen en structuren, bron: Waardestelling Vliegbasis Twente, Het Overzicht januari 2009

